

Mgr. Ivana Potočková, E.MA

VÝROČNÁ SPRÁVA O POLITIKÁCH V OBLASTI MIGRÁCIE A AZYLU SLOVENSKÁ REPUBLIKA 2009

Výročná správa o politikách v oblasti migrácie a azylu Slovenská republika 2009

Mgr. Ivana Potočková, E.MA

Národná štúdia pre Európsku migračnú sieť (European Migration Network)

december 2009 – február 2010
Bratislava

Európska migračná sieť bola založená rozhodnutím Rady 2008/381/ES a je financovaná Európskou úniou.

Zostavenie tejto správy spolufinancuje Európska únia a Ministerstvo vnútra SR.

Názory prezentované v tejto štúdii sú názormi autorky a nepredstavujú názory vlády Slovenskej republiky, Európskej komisie alebo IOM Medzinárodnej organizácie pre migráciu.

IOM Medzinárodná organizácia pre migráciu
Národný kontaktný bod Európskej migračnej siete v Slovenskej republike
Grösslingová 4
811 09 Bratislava
Slovenská republika

E-mail: ncpslovakia@iom.int
Tel.: +421 2 52 62 33 35

ISBN 978-80-970307-5-9

Predslov

Štúdia bola zostavená IOM Medzinárodnou organizáciou pre migráciu Bratislava, ktorá je Národným kontaktným bodom Európskej migračnej siete v Slovenskej republike. Táto národná štúdia je vypracovaná v súlade so spoločnou štruktúrou a metodológiou stanovenou Európskou migračnou sieťou. Štúdia bola zostavená externou expertkou IOM v roku 2009.

Obsah

Zhrnutie	10		
Zoznam skratiek	11		
01. Všeobecná štruktúra politického a právneho systému v SR	12		
1.1. Všeobecná štruktúra politického systému a inštitucionálneho kontextu relevantného pre oblasť migrácie a azylu. Vývoj v roku 2009	12		
1.2. Všeobecný právny rámec v oblasti migrácie a azylu na Slovensku	13		
02. Politický, legislatívny a inštitucionálny vývoj v oblasti migrácie a azylu	15		
2.1. Všeobecný politický vývoj v roku 2009	15		
2.2. Prehľad hlavných politických a legislatívnych diskusií v súvislosti s migráciou a azylom	16		
2.3. Inštitucionálny vývoj v oblasti migrácie, integrácie a azylu	19		
3. Špecifický vývoj v oblasti azylu a migrácie	20		
3.1. Kontrola a monitorovanie prisťahovalectva	20		
3.1.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle	20		
II (c) usilovať sa predchádzať rizikám spojeným s nelegálnym prisťahovalectvom	20		
II (h) rozhodnutie o vyhostení prijaté jedným členským štátom by malo byť uplatniteľné na celom území EÚ a mal by sa urobiť záznam o tomto rozhodnutí v Schengenskom informačnom systéme (SIS/implementácia smernice 2001/40/ES/)	22		
III (a) účinnejšia kontrola pozemných, námorných a vzdušných hraníc	22		
III (b) všeobecné vydávanie biometrických víz, posilnenie spolupráce medzi konzulátmi členských krajín a vytváranie spoločnej konzulárnej služby v oblasti víz	23		
III (d) solidarita s členskými štátmi, ktoré čelia neprimeranému prílevu migrantov	23		
III (e) využiť moderné technológie pri kontrole hraníc	23		
III (f) prehĺbiť spoluprácu s krajinami pôvodu alebo tranzitu v záujme posilnenia kontroly hraníc	24		
3.1.2. Doplnujúce informácie	24		
3.2. Ochrana azylantov a azyl	25		
3.2.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle	26		
IV (c) solidarita s členskými štátmi, ktorých vnútroštátny azylový systém je vystavený špecifickému a neprimeranému zaťaženiu	26		
IV (e) výzva členským štátom, aby personálu poverenému kontrolou vonkajších hraníc poskytl odbornú prípravu v oblasti práv a povinností v rámci medzinárodnej ochrany	26		
3.2.2. Ďalšie/doplňujúce informácie	26		
3.3. Maloletí bez sprievodu (a iné zraniteľné skupiny)	28		
3.3.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle	28		
3.3.2. Ďalšie/doplňujúce informácie	28		
3.4. Ekonomická migrácia	28		
3.4.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle	28		
I (a) zavádzanie politík pre pracovnú migráciu	28		
I (b) zvyšovanie atraktívnosti EÚ pre vysoko kvalifikovaných pracovníkov a výraznejšie uľahčovanie prijímania študentov a výskumných pracovníkov	29		
I (c) nepodnecovať únik mozgov	29		
3.4.2. Ďalšie/doplňujúce informácie	29		
3.5. Zlučovanie rodiny	30		
3.5.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle	30		
I (d) regulovať efektívnejšie prisťahovalectvo týkajúce sa rodín	30		
3.6. Iná legálna migrácia	30		
3.6.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle	30		
I (f) zlepšenie informovania o možnostiach a podmienkach legálneho prisťahovalectva	30		
3.6.2. Ďalšie/doplňujúce informácie	30		
3.7. Integrácia	31		
3.7.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle	31		
I (g) podpora harmonickej integrácie v súlade so spoločnými základnými princípmi	31		
I (h) podpora výmeny informácií o najlepších postupoch v oblasti prijímania a integrácie	32		
3.7.2. Ďalšie/doplňujúce informácie	32		
3.8. Občianstvo a naturalizácia	34		
3.8.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle	34		
3.8.2. Ďalšie/doplňujúce informácie	34		
3.9. Nelegálne prisťahovalectvo	35		
3.9.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle	35		
II (a) legalizácia iba jednotlivých prípadov	35		
II (g) dôsledne bojovať prostredníctvom sankcií proti osobám, ktoré využívajú cudzincov s nelegálnym pobytom	35		
3.10. Boj proti obchodovaniu s ľuďmi	35		
3.10.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle	35		
II (e) spolupráca s krajinami pôvodu a tranzitu, najmä v boji proti obchodovaniu s ľuďmi, a lepšie informovanie ohrozeného obyvateľstva	35		
3.10.2. Ďalšie/doplňujúce informácie	36		
3.11. Návratová migrácia	38		
3.11.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle	38		
II (b) uzatváranie dohôd o readmisii na úrovni EÚ alebo na bilaterálnej úrovni	38		
II (f) stimulačné opatrenia zamerané na pomoc pri dobrovoľnom návrate a vzájomné informovanie	38		

Obsah

3.12. Vonkajšie vzťahy/globálny prístup	39
3.12.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle	39
V (a) uzavierať s krajinami pôvodu a tranzitu dohody na úrovni EÚ alebo na dvojstrannej úrovni, ktoré obsahujú ustanovenia o legálnej a nelegálnej migrácii a rozvoji	39
V (b) ponúknuť štátnym príslušníkom partnerských krajín na východe i juhu od Európy možnosť legálneho prisťahovalectva	39
V (c) spolupráca s krajinami pôvodu a tranzitu v záujme odrádzania od nelegálneho prisťahovalectva alebo jeho predchádzania	40
V (d) lepšie začlenenie politiky migrácie a rozvoja	40
V (e) podpora opatrení spoločného rozvoja a podpora prevodu úspor migrantov	41
3.13. Politiky v iných oblastiach	41
4. Implementácia legislatívy EÚ	42
4.1. Transpozícia legislatívy EÚ v roku 2009	42
4.2. Skúsenosti a diskusie o ne-/implementácii legislatívy EÚ	42
Príloha. Metodológia, štatistiky a bibliografia	43
A1.1. Metodológia	43
A1.2. Štatistiky – migrácia	44
A1.3. Bibliografia	56

Zhrnutie

Výročná správa o politikách v oblasti migrácie a azylu za rok 2009 poskytuje prehľad najdôležitejších zmien v oblasti migrácie a azylu od 1. januára 2009 do 31. decembra 2009 na Slovensku v legislatívnej, inštitucionálnej a praktickej oblasti. Národnú výročnú správu vypracoval na podnet Európskej komisie v rámci činnosti Európskej migračnej siete Národný kontaktný bod EMS v SR. Rozdelenie a obsah kapitol sú podmienené špecifikáciou zadávateľa štúdie – Európskou komisiou, a sú rovnaké pre všetky členské krajiny EÚ.

Správa je rozdelená do štyroch hlavných kapitol: všeobecné zhodnotenie štruktúry politického a právneho systému na Slovensku v roku 2009, politický a inštitucionálny vývoj na Slovensku v roku 2009, špecifický vývoj v oblasti migrácie a azylu v roku 2009 na Slovensku, ktorý zahŕňa časti o implementácii Európskeho paktu o prisťahovalectve a azyle v podmienkach SR, a implementácia relevantnej legislatívy EÚ. V prílohe sa nachádzajú metodológia, zoznam skratiek, štatistické údaje a bibliografia.

V roku 2009 nenastali zásadné zmeny v politickej, inštitucionálnej a právnej oblasti, ktoré by mali vplyv na politiku migrácie a azylu. Do vývoja migrácie zasiahla v roku 2009 naplno svetová finančná kríza, a to najmä v oblasti pracovnej migrácie. Vláda Slovenskej republiky neprijala v súvislosti s prejavujúcou sa hospodárskou krízou v oblasti zamestnávania cudzincov na Slovensku nijaké reštrikčné opatrenia, resp. opatrenia špeciálne zamerané na podporu návratu migrantov do krajiny pôvodu. Všeobecne možno konštatovať, že hospodárska kríza v roku 2009 nemala vplyv na vnútroštátne predpisy týkajúce sa problematiky migrantov.

V máji 2009 prijala vláda Slovenskej republiky *Koncepciu integrácie cudzincov*, ktorá definuje základné zámery, nástroje a princípy politiky integrácie cudzincov na Slovensku. Za imple-

mentáciu a monitorovanie úloh vyplývajúcich z Koncepcie integrácie cudzincov v SR, ako aj z Koncepcie migračnej politiky SR je zodpovedný riadiaci výbor pre migráciu a integráciu cudzincov, ktorý bol zriadený v roku 2009.

V roku 2009 sa uskutočnilo mnoho aktivít (projektov, výskumov, konferencií a workshopov) v oblasti migrácie a azylu, ktoré realizoval vládny i, mimovládny sektor aj akademická sféra. V rámci projektov financovaných EÚ sa v roku 2009 zriadili tri nové informačné webové stránky venované migrácii: www.migration.sk, www.migranti.sk, www.migracia.euoiuris.sk. Zároveň sa na Slovensku počas roka 2009 uskutočnila veľká informačná kampaň o asistovaných dobrovoľných návratoch, zameraná na cudzincov zdržiavajúcich sa na území SR.

V roku 2009 sa okrem prijatia novely zákona o pobyte cudzincov v súvislosti s transpozíciou návratovej smernice nezaznamenali zásadné zmeny právnych predpisov, ktoré upravujú oblasť migrácie a azylu. Zároveň, vychádzajúc zo štatistík o zachytených prípadoch nelegálnej migrácie, bol tento rok v SR charakteristický ďalším poklesom tlaku na štátne hranice – teda klesajúcim počtom žiadateľov o azyl, ako aj poklesom nelegálnej migrácie.

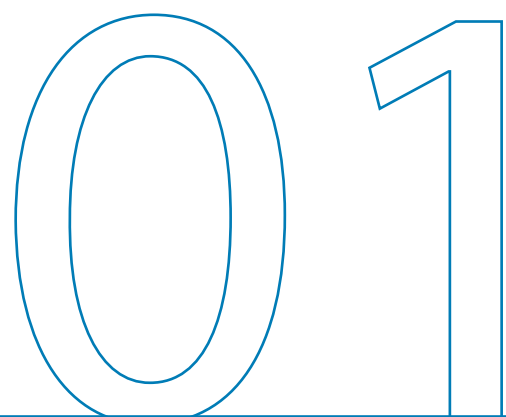
Verejná diskusia týkajúca sa migrácie, integrácie a azylu prebiehala najmä na úrovni odborných podujatí, ktorých počet v roku 2009 oproti roku 2008 vzrástol, ale verejnosť sa do nej zásadným spôsobom nezapojila. Média najviac zaujímali témy ako nelegálna migrácia, azyl a otázky spojené s prisťahovalectvom za prácou a integráciou cudzincov. Správa poskytuje stručný prehľad monitorovania médií v tejto oblasti.

Zoznam skratiek

CBSAR – hodnotiaci správa o bezpečnosti hraníc – Common Border Security Assessment Report
COSPOL – komplexné operačné strategické plánovania polície – Comprehensive, Operational, Strategic Planning for the Police
ECDC – Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb
EHP – Európsky hospodársky priestor
EIF – Európsky fond pre integráciu – European Integration Fund
EMS – Európska migračná sieť
ES – Európske spoločenstvo
EÚ – Európska únia
EUBAM – Európska misia na pomoc v oblasti hraníc – European Border Assistance Mission
EUROPOL – Európsky policajný úrad – European Law Enforcement Agency
EUROSUR – Európsky systém na ochranu hraníc – European Border Surveillance System
FRONTEX – Európska agentúra pre riadenie operačnej spolupráce na vonkajších hraniciach
HRL – Liga za ľudské práva – Human Rights League
INTERPOL – Medzinárodná policajná organizácia – International Criminal Police Organization
IOM – Medzinárodná organizácia pre migráciu – International Organization for Migration
IVO – Inštitút pre verejné otázky
MEKOMIC – medzirezortná komisia pre oblasť pracovnej migrácie a integrácie cudzincov
MIC – Migračné informačné centrum IOM
MPSVR SR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MS SR – Ministerstvo spravodlivosti SR
MÚ MV SR – Migračný úrad MV SR
MV SR – Ministerstvo vnútra SR
MZV SR – Ministerstvo zahraničných vecí SR
NR SR – Národná rada Slovenskej republiky
OCP PZ – oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru
OMIC – odbor pre migráciu a integráciu cudzincov MPSVR SR
OPS – odborné pracovné skupiny

Pakt – Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle – European Pact on Immigration and Asylum
PZ – Policajný zbor
RABIT – rýchle pohraničné zásahové tímy – Rapid Border Intervention Teams
SAV – Slovenská akadémia vied
SHR – Slovenská humanitná rada
SIS – Schengenský informačný systém
SNSLP – Slovenské národné stredisko pre ľudské práva
SR – Slovenská republika
ÚHCP MV SR – Úrad hraničnej a cudzineckej polície Ministerstva vnútra SR
UNHCR – Zastupiteľský úrad vysokého komisaára OSN pre utečencov – United Nations High Commissioner for Refugees
ÚPSVR – Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
VÚC – vyšší územný celok
Z. z. – Zbierka zákonov SR

Všeobecná štruktúra politického a právneho systému v Slovenskej republike

1.1. Všeobecná štruktúra politického systému a inštitucionálneho kontextu relevantného pre oblasť migrácie a azylu. Vývoj v roku 2009

Slovenská republika je parlamentná demokracia. Podľa Ústavy je SR zvrchovaný, demokratický, právny¹ a unitárny štát². Formálne je hlavou Slovenskej republiky prezident³. Ústava SR delí moc na výkonnú, zákonodarnú a súdnu. Výkonnú moc má prezident a vláda, zákonodarnú moc vykonáva parlament (NR SR) a súdnu moc v SR vykonávajú nezávislé a nestranné súdy.

Územnú samosprávu tvorí obec a vyšší územný celok⁴. Právna úprava územnej samosprávy na oboch úrovniach vychádza z rešpektovania samosprávneho pôsobenia obcí (miest) a ich orgánov. Samosprávne kraje nepredstavujú nadriadenú úroveň samosprávy voči obecnej samospráve⁵.

Hlavnými aktérmi v oblasti migrácie a azylu na Slovensku sú, tak ako v roku 2008, tri ministerstvá. V oblasti legálnej a nelegálnej migrácie a azylu je príslušný najmä rezort Ministerstva vnútra SR prostredníctvom Migračného úradu MV SR a Úradu hraničnej a cudzineckej polície MV SR⁶. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR⁷ má vo svojej pôsobnosti prostredníctvom špecifického odboru⁸ zriadeného v roku

1 Čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb., ako vyplýva zo zmien a doplnení vykonaných ústavným zákonom č. 244/1998 Z. z., ústavným zákonom č. 9/1999 Z. z., ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z., ústavným zákonom č. 140/2004 Z. z. a ústavným zákonom č. 323/2004 Z. z.

2 Čl. 3 Ústavy SR.

3 Čl. 101 Ústavy SR.

4 Čl. 64 Ústavy SR.

5 Machajová a kol. Všeobecné správne právo. 3. aktualizované vydanie. Bratislava 2009, s. 113. Zák. č. 416/2001 Z. z. prešlo v piatich etapách (v rokoch 2002 – 2004) z ministerstiev, z krajských úradov a z okresných úradov takmer štyristo pôsobností na obce a na samosprávne kraje.

6 Ministrom vnútra bol v roku 2009 Robert Kaliňák (SMER – sociálna demokracia).

7 Ministerkou práce, sociálnych vecí a rodiny bola v roku 2009 Viera Tomanová (SMER – sociálna demokracia).

8 OMIC MPSVR SR (v rámci sekcie medzinárodných vzťahov

2007 oblasť pracovnej migrácie a integrácie cudzincov. Ďalšou oblasťou činnosti MPSVR SR je aj sociálna starostlivosť o maloletých bez sprievodu a o iné kategórie cudzincov, azylantov a pod. Ministerstvo zahraničných vecí SR⁹ je prostredníctvom zastupiteľských úradov SR v zahraničí zodpovedné za vydávanie víz a preberanie žiadostí o udelenie povolenia na pobyt na území SR. Taktiež asistuje pri návratoch maloletých cudzincov a pri príprave readmisných dohôd.

Detailnejšie informácie o štruktúre politického a právneho systému v oblasti migrácie a azylu možno nájsť v štúdii EMS o organizácii azylovej a migračnej politiky v Slovenskej republike¹⁰ a vo výročnej správe EMS o politikách v oblasti migrácie a azylu 2008 v Slovenskej republike¹¹.

V roku 2009 nenastali v porovnaní s rokom 2008 nijaké významnejšie zmeny štruktúry politického systému alebo inštitucionálneho kontextu, čo sa týka oblasti migrácie a azylu, okrem zriadenia riadiaceho výboru pre migráciu a integráciu cudzincov, ktorý je koordinačným, medziinštitucionálnym, odborným a iniciatívnym orgánom SR v oblasti migrácie a integrácie cudzincov. Ďalšie informácie o riadiacom výbore pre migráciu a integráciu cudzincov sa nachádzajú v časti 2.2. a 3.7.2.

MPSVR SR).

9 Ministrom zahraničných vecí SR bol do 26. januára 2009 Ján Kubiš (SMER – sociálna demokracia). 26. januára 2009 prezident Ivan Gašparovič vymenoval nového ministra zahraničných vecí Miroslava Lajčáka.

10 Grethe Guličová, Bargerová. Organizácia azylovej a migračnej politiky v Slovenskej republike. Bratislava: Európska migračná sieť, 2008. Dostupné na webovej stránke <http://www.emn.sk> [cit.: 2010-1-28].

11 Bargerová, Števelová. Výročná správa o politikách v oblasti migrácie a azylu 2008 Slovenská republika. Bratislava: Európska migračná sieť, jún 2009. Dostupná na <http://www.emn.sk> [cit.: 2010-1-28].

1.2. Všeobecný právny rámec v oblasti migrácie a azylu na Slovensku

Slovenská republika patrí medzi krajiny, kde sa uplatňuje tzv. kontinentálny systém práva. Preto aj tvorba práva nielen v oblasti migrácie a azylu je ústavou a zákonmi upravený postup štátnych orgánov alebo orgánov územnej samosprávy, ktorého cieľom je vznik, zmena alebo zánik normatívnych právnych aktov alebo ich častí obsahujúcich právne normy s univerzálnou alebo lokálnou pôsobnosťou¹². Prameňmi práva sú ústava a ústavné zákony (právne normy najvyššej právnej sily), zákony, nariadenia vlády SR, všeobecne záväzné právne predpisy ministerstiev a iných ústredných orgánov štátnej správy, všeobecne záväzné nariadenia obecných (mestských) zastupiteľstiev, rozhodnutia prezidenta SR, rozhodnutia (nálezy, rozsudky a uznesenia) Ústavného súdu SR. V zmysle čl. 7 ods. 5 Ústavy SR sem zaraďujeme aj medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom a majú prednosť pred zákonmi. V zmysle čl. 7 ods. 2 Ústavy SR prednosť pred zákonmi majú aj právne záväzné akty ES/EÚ. Je potrebné zdôrazniť, že rozhodnutia všeobecných súdov (súdne precedensy) na rozdiel od krajín, kde sa uplatňuje tzv. systém common law, nepredstavujú v Slovenskej republike prameň práva¹³.

Najdôležitejšie právne normy upravujúce oblasť migrácie a azylu sú: Ústava SR, zákon o pobyte cudzincov¹⁴, zákon o azyle¹⁵, zákon o službách

12 Prusák. Teória práva. Bratislava 2001, s. 184.

13 Cibulka, Posluch. Štátne právo Slovenskej republiky. Bratislava 2003, s. 134 – 136.

14 Zákon č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov v znení neskorších predpisov.

15 Zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle v znení neskorších predpisov.

zamestnanosti¹⁶, Zákonník práce¹⁷, zákon o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní¹⁸, zákon o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele¹⁹, zákon o sociálnom poistení²⁰, zákon o štátnom občianstve²¹, Občiansky súdny poriadok²², zákon o správnom konaní²³, Trestný zákon²⁴, zákon o pomoci v hmotnej núdzi²⁵, školský zákon²⁶, zákon o vysokých školách²⁷, zákon o zdravotnom poistení²⁸, zákon o rodine²⁹, zákon o cestovných dokladoch³⁰, zákon o ochrane štátnej hranice³¹, zákon o správnych poplatkoch³² atď. Práva a povinnosti cudzincov ďalej upravuje široká škála právnych predpisov pre jednotlivé oblasti ich života na území Slovenskej republiky³³.

16 Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

17 Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.

18 Zákon 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

19 Zákon 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

20 Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

21 Zákon č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

22 Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

23 Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

24 Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

25 Zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

26 Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

27 Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

28 Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

29 Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

30 Zákon č. 647/2007 Z. z. o cestovných dokladoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

31 Zákon č. 477/2003 Z. z. o ochrane štátnej hranice v znení neskorších predpisov.

32 Zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov.

33 Napríklad zákon č. 455/1991 Z. z. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, vyhláška MŠ SR č. 207/1993 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o rovnocennosti dokladov o vzdelaní a o podmienkach uznania rovnocennosti dokladov o vzdelaní vydaných zahraničnými základnými a strednými školami atď.

Viac detailov k tejto problematike uvádza výročná správa EMS o politikách v oblasti migrácie a azylu 2008³⁴.

34 Bargerová, Številová. Výročná správa o politikách v oblasti migrácie a azylu 2008 Slovenská republika. Bratislava: Európska migračná sieť, jún 2009. Dostupná na <http://www.emn.sk> [cit.: 2010-1-28].

2.1. Všeobecný politický vývoj v roku 2009

Od roku 2006 vládne v Slovenskej republike koalícia zostavená z troch parlamentných strán: SMER – sociálna demokracia, Hnutie za demokratické Slovensko (HZDS) a Slovenská národná strana (SNS).

V súčasnosti má vláda 16 členov: predsedu, štyroch podpredsedov (ktorí sú zároveň ministrami vnútra, školstva a spravodlivosti, štvrtým podpredsedom vlády³⁵ je člen vlády bez kresla, čiže nie je zároveň poverený riadiť niektoré ministerstvo) a 11 ministrov. Dňa 26. januára 2009 prezident Ivan Gašparovič prijal demisiu ministra zahraničných vecí Jána Kubiša, ktorý prijal post výkonného tajomníka Európskej hospodárskej komisie OSN. Novým ministrom zahraničných vecí sa stal Miroslav Lajčák, ktorý pôsobil ako vysoký predstaviteľ medzinárodného spoločenstva a špeciálny predstaviteľ Európskej únie v Bosne a Hercegovine. Posty ministrov ostatných rezortov relevantných z pohľadu migrácie a azylu (vnútra a práce, sociálnych vecí a rodiny) ostali oproti roku 2008 nezmenené.

V roku 2009 sa na politickej scéne odohrali viaceré udalosti.

V marci a apríli³⁶ 2009 sa uskutočnili v poradí tretie priame voľby prezidenta Slovenskej republiky. Ich víťazom sa stal úradujúci prezident Ivan Gašparovič, ktorý v druhom kole porazil opozičnú kandidátku Ivetu Radičovú. Časť voličov absolvovala v apríli aj doplňujúce voľby do samospráv obcí a miest.

Začiatkom júna³⁷ sa uskutočnili voľby do Európskeho parlamentu. Účasť voličov dosiahla 19,64 %, čo bola najnižšia účasť v Európskej únii³⁸.

35 Podpredseda vlády SR pre vedomostnú spoločnosť, európske záležitosti, ľudské práva a menšiny.

36 Prvé kolo prezidentských volieb sa uskutočnilo 21. 3. 2009. Do druhého kola, ktoré sa konalo 4. 4. 2009, postúpili prví dvaja najúspešnejší kandidáti z prvého kola.

37 Na Slovensku sa uskutočnili voľby do EP 6. júna 2009.

38 European Parliament, Results of the 2009 European electi-

Politický, legislatívny a inštitucionálny vývoj v oblasti migrácie a azylu

V novembri³⁹ sa uskutočnili komunálne voľby do vyšších územných celkov (VÚC).

Témy migrácie a azylu však nefigurovali ako nosné témy politických diskusií počas predvolebných kampaní.

2.2. Prehľad hlavných politických a legislatívnych diskusií v súvislosti s migráciou a azylom

V súvislosti s migráciou a azylom sa v roku 2009 uskutočnilo v tejto oblasti na rezortnej úrovni oproti roku 2008 niekoľko zmien.

MPSVR SR vypracovalo v roku 2009 Konceptiu integrácie cudzincov v SR, ktorá navrhuje legislatívne, organizačné, koncepčné a praktické opatrenia, definuje hlavné ciele a nástroje integračnej politiky SR a mechanizmy pre spoluprácu a koordináciu aktivít hlavných subjektov v tejto oblasti. Na jej vypracovaní sa podieľalo 5 pracovných podskupín medzirezortnej komisie pre oblasť pracovnej migrácie a integrácie cudzincov (MEKOMIC) pod vedením MPSVR SR (skupina pre legislatívne otázky a pobyt, skupina pre zamestnanosť a prístup na trh práce, skupina pre zdravotníctvo a sociálne zabezpečenie, skupina pre vzdelávanie a skupina pre bývanie).

Vláda SR schválila Konceptiu integrácie cudzincov v Slovenskej republike uznesením č. 338 zo 6. mája 2009. V tejto súvislosti MPSVR SR usporiadalo 29. 6. 2009 v Bratislave konferenciu „Integrácia cudzincov na Slovensku: od koncepcie k implementácii“, ktorej zámerom bola prezentácia novoprijatej Koncepcie integrácie cudzincov v SR z hľadiska ďalších praktických krokov a implementácie integračných opatrení⁴⁰. OMIC MPSVR SR aj na základe účasti a diskusie hlavných kľúčových hráčov prijal viaceré

ons. Dostupné na http://www.europarl.europa.eu/parliament/archive/elections2009/en/turnout_en.html [cit.: 2010-1-28].

39 14. novembra 2009 občania SR po tretí raz v novodobej histórii krajiny vyberali poslancov a predsedov samosprávnych krajov.

40 Ďalšie informácie k tejto téme sa nachádzajú v časti 3.7.1., bod I (h) správy.

konkrétne závery a odporúčania⁴¹. Konferencia, na ktorej sa zúčastnili aj viacerí medzinárodní odborníci, bola i záverečnou fázou národného projektu „Vypracovanie analýz a odporúčaní pre tvorbu Koncepcie integrácie cudzincov v SR“, realizovaného v rámci finančnej podpory z Európskeho fondu pre integráciu (EIF)⁴². Ďalšie informácie o Koncepcii integrácie cudzincov v SR uvádza časť 3.7., venovaná integrácii.

O konkrétnych možnostiach implementácie integračných opatrení, zintenzívnenia spolupráce jednotlivých rezortov, z nej vyplývajúcich úlohách pre ústredné orgány štátnej správy a spolupracujúce inštitúcie, ako aj o zapojení orgánov územnej samosprávy do procesu integrácie cudzincov sa diskutovalo na ďalších zasadnutiach MEKOMIC-u a stretnutiach s predstaviteľmi komunit cudzincov v decembri 2009. Diskusia sa orientovala aj na problematiku zdravotného poistenia a prístupu rôznych kategórií cudzincov k zdravotnej starostlivosti.

V roku 2009 bol zriadený riadiaci výbor pre migráciu a integráciu cudzincov (ďalej riadiaci výbor), ktorý je zodpovedný za implementáciu a monitorovanie úloh vyplývajúcich z Koncepcie integrácie cudzincov v SR a z Koncepcie migračnej politiky⁴³. Riadiaci výbor je zodpovedný za koordináciu politík a stanovísk jednotlivých rezortov smerom k EÚ a iným medzinárodným organizáciám. Predsedom riadiaceho výboru je riaditeľ Migračného úradu MV SR. Riadiaci výbor je zložený zo stálych členov – zástupcov relevantných ministerstiev a verejných inštitúcií – a ad hoc členov vrátane mimovládnych a medzinárodných organizácií. Organizačnou súčasťou výboru sú odborné pracovné skupiny, ktoré sú základné a tematicky zamerané pracovné orgány riadiaceho výboru. Odborné pracovné

41 Závery a odporúčania, ktoré boli prijaté na konferencii, sú uverejnené na webovej stránke <http://www.employment.gov.sk/index.php?SMC=1&id=16552> [cit.: 2010-2-10].

42 V rámci tohto projektu sa zároveň finančne podporili aj pracovné stretnutia a okrúhle stoly v prípravnej fáze tvorby dokumentu, tlačová konferencia organizovaná s cieľom prezentácie vládou schváleného dokumentu, ako aj príprava a tlač dokumentu v slovenskom a anglickom jazyku vo forme knižnej publikácie a CD.

43 Ďalšie informácie o tejto téme sú dostupné v časti 3.7.2.

skupiny (ďalej OPS) plnia úlohy vyplývajúce z Koncepcie migračnej politiky a Koncepcie integrácie cudzincov alebo sa podieľajú na implementácii oboch koncepcií za príslušnú oblasť. Celkovo je vytvorených šesť OPS (OPS 1 pre legálnu migráciu, OPS 2 pre nelegálnu migráciu, readmisiu a návraty, OPS 3 pre víza, OPS 4 pre azyl, OPS 5 pre integráciu cudzincov, OPS 6 pre migráciu a rozvoj)⁴⁴. V roku 2009 zasadal riadiaci výbor dvakrát.

Ďalšie odborné diskusie, mediálne aktivity alebo iné činnosti, ktoré nemali politický charakter, no vo väčšej alebo menšej miere ovplyvnili vývoj v oblasti integrácie cudzincov, pracovnej migrácie alebo azylu, boli tieto udalosti (ďalšie informácie v súlade so špecifikáciou sú uvedené v 3. kapitole):

Od apríla do decembra 2009 realizovala IOM výskumný projekt „Migrácia v Slovenskej republike po vstupe do EÚ (2004 – 2008)“⁴⁵, ktorý sa skladal z týchto aktivít: 1. výskum migračných trendov a vývoj migračnej politiky na Slovensku, 2. reprezentatívny prieskum verejnej mienky a 3. prezentácia výskumných správ z oboch spomínaných aktivít na tlačovej konferencii a na verejnej diskusii, ktorú uskutočnila IOM pod názvom „Migrácia v Slovenskej republike v roku 2009“ dňa 17. 12. 2009 za účasti odborníkov zo štátnej správy, akademickej, vedeckej sféry, ako aj zástupcov cudzincov žijúcich na Slovensku. V rámci konferencie boli zaradené aj dva diskusné panely na témy „Aký postoj máme na Slovensku k migrantom“ a „Sme na Slovensku pripravení prijímať migrantov?“.

Od júna 2007 do júna 2010 prebieha projekt

44 Čl. 7 štatútu riadiaceho výboru pre migráciu a integráciu cudzincov.

45 Téma migrácie nebola v rámci akademického štúdia a výskumu takmer vôbec prítomná a v SR sa dosiaľ realizoval iba minimálny počet výskumných štúdií, ktoré by sa venovali všeobecnému rozboru zahraničnej migrácie alebo jej špecifickým aspektom. Ďalšie informácie o tomto projekte sú dostupné na webovej stránke <http://www.iom.sk/sk/aktivity/integracia-migrantov/aktualne-projekty/17-migracia-v-slovenskej-republike-po-vstupe-do-eu-2004-2008-analyza-migracnych-trendov-a-postojov-verejnosti-k-otazkam-migracie-a-integracie-cudzincov> [cit.: 2010-2-10].

„Zvyšovanie bezpečnosti verejného zdravia pozdĺž novej východnej hranice EÚ“, ktorého cieľom je minimalizovať riziká ohrozujúce verejné zdravie, budovať kapacity pracovníkov ochrany hraníc a zdravotníckeho personálu, ako aj prispieť k napĺňaniu jedného zo základných ľudských práv – práva migrantov na zdravotnú starostlivosť. Na implementácii projektu spolupracujú členské štáty EÚ: Maďarsko, Poľsko, Rumunsko, Slovensko, ako aj Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb (ECDC), agentúra FRONTEX a Svetová zdravotnícka organizácia v Európe.⁴⁶ Jedným zo špecifických cieľov projektu je minimalizovať riziká ohrozujúce verejné zdravie, ktoré vyplývajú z migrácie pozdĺž hraníc rozšírenej Európskej únie.

Nadácia Milana Šimečku zorganizovala v poradí 4. ročník festivalu „Týždeň nových menšín“, ktorý sa konal od 19. 10. do 25. 10. 2009 v Bratislave. Festival pozostával z diskusií, prezentácií aj premietaní filmov a bol určený širokej verejnosti a študentom vysokých škôl. Jeho cieľom bolo zvýšiť informovanosť o migrácii a nových komunitách na Slovensku a podporiť vzájomný dialóg.⁴⁷

Dňa 8. 10. 2009 sa uskutočnilo druhé stretnutie Národného konventu o Európskej únii na tému „Migrácia a jej dôsledky“⁴⁸. Účastníci konventu sa venovali najmä problematike transnacionálnej migrácie a otázkam týkajúcim sa ochrany štátnych hraníc, ale aj sociálno-ekonomickým dôsledkom tohto fenoménu⁴⁹.

Nitriansky samosprávny kraj, ktorý je ako jediný vyšší územný celok na Slovensku zapojený

46 Ďalšie informácie o projekte sú dostupné na webovej stránke <http://www.iom.sk/sk/aktivity/ine-aktivity/aktualne-projekty/21-zvyšovanie-bezpecnosti-verejneho-zdravia-pozdlz-novej-vychodnej-hranice-eu> [cit.: 2010-2-10].

47 Ďalšie informácie o festivale „Týždeň nových menšín“ sú dostupné na webovej stránke <http://www.nadaciamilanasiemku.sk/index.php?id=142> [cit.: 2010-10-12].

48 Ďalšie informácie sú dostupné na <http://www.euractiv.sk/buducnost-eu/clanok/mzv-sr-narodny-konvent-o-eu-riesi-problematiku-migracie> [cit.: 2010-2-2].

49 Národný konvent už tretí rok pripravuje Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela (UMB) v spolupráci s Úradom vlády SR a Ministerstvom zahraničných vecí SR.

do projektu OPENCities, organizoval 17. 6. 2009 v Nitre verejnú diskusiu „Migranti – ľudia, ktorí žijú medzi nami“ s cieľom otvoriť problematiku integrácie cudzincov v Nitrianskom kraji.

Košický samosprávny kraj⁵⁰ uskutočnil od mája do decembra 2009 projekt „IKAROS – informačné kampane realizované otvorením sociálneho dialógu štátnych príslušníkov tretích krajín s legálnym pobytom na území Slovenskej republiky, odborníkov a mládeže na stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja“⁵¹. Informačné kampane sa uskutočnili na desiatich stredných školách, ktorých zriaďovateľom je Košický samosprávny kraj. Cieľovou skupinou boli zväčša študenti maturitných ročníkov, ktorí svojou vyspelosťou dokážu chápať problém vo všeobecnej rovine a vedia sa vžiť do situácie, že by sa mohli stať migrantmi v inej krajine.

V novembri 2009 začala Slovenská humanitná rada realizovať projekt „Mosty k tolerancii V“, ktorého hlavným cieľom je prostredníctvom interaktívnych osvetových prednášok efektívne prispieť k predchádzaniu rozličných foriem diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných prejavov intolerancie voči utečencom zo strany majoritného obyvateľstva Slovenskej republiky.⁵²

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva uskutočnilo výskum „Vnímanie ľudských práv a zásady rovnakého zaobchádzania u dospelých populácie v SR“, v rámci ktorého sa sledovali názory a postoje obyvateľov Slovenska k špecifickým skupinám obyvateľstva, ako aj k prisťahovalectvu.⁵³

50 Referát krízového riadenia a komunitných projektov na úrade Košického samosprávneho kraja.

51 Ďalšie informácie sú dostupné na <http://www.vucke.sk/apir/sk/Stranky/Article.aspx?ID=753> [cit.: 2010-2-10].

52 Ďalšie informácie sú dostupné na webovej stránke <http://www.shr.sk/index.htm> [cit.: 2010-2-2].

53 Chaloupka, V., Kotvanová, A., Münchnerová. Vnímanie ľudských práv a zásady rovnakého zaobchádzania u dospelých populácie v SR (záverečná správa z výskumu). Bratislava: Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, 2009, s. 25. Údaje uverejnené v správe sú za rok 2008, pretože v čase písania tejto správy neboli údaje za rok 2009 ešte spracované.

Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied publikoval príspevok týkajúci sa pracovnej migrácie zo Slovenska⁵⁴.

Vedecky sa téme migrácie a azylu v roku 2009 nevenovala dostatočná pozornosť aj vzhľadom na to, že tieto dve oblasti v čase dopadov globálnej hospodárskej krízy nefigurovali medzi nosnými témami.

Z monitorovania médií vyplýva, že slovenské médiá síce v roku 2009 v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi informovali o fenoméne migrácie vo zvýšenej miere, ale naďalej možno konštatovať, že vzhľadom na ostatné témy sa o migrácii a azyle v SR diskutuje stále málo.

V roku 2009 sa v médiách v súvislosti so zamestnávaním cudzincov⁵⁵ na Slovensku vyskytli príspevky len sporadicky a venovali sa najmä problematike povolení na zamestnanie pre štátnych príslušníkov z tretích krajín⁵⁶. Po prijatí smernice o vysoko kvalifikovanom zamestnávaní bol publikovaný príspevok o tzv. modrých kartách⁵⁷. V súvislosti so zamestnávaním médiá upozorňovali najmä na dopady hospodárskej krízy vo vzťahu k trhu práce a k zvyšujúcej sa nezamestnanosti samotných občanov SR. Média informovali o prípadoch vyhostených nelegálne pracujúcich príslušníkoch tretích krajín zo Slovenska⁵⁸ a o zaistení nelegálnych migrantov na slovensko-ukrajinskej hranici⁵⁹.

54 Bahna, M. Pracovná migrácia zo Slovenska po vstupe do EÚ v kontexte krajín EÚ. Text bol prezentovaný na workshope Interkultúrny dialóg a migrácia organizovanom Centrom pre európsku politiku 24. 1. 2008 v Trenčianskych Tepliciach. Dátum publikovania na internete: 16. 12. 2009. Text je dostupný na webovej stránke http://www.sociologia.sav.sk/cms/uploaded/1216_attach_Pracovna_migracia_zo_Slovenska_v_kontexte_EU_10.pdf [cit.: 2010-10-1].

55 Inštitút zamestnanosti. Migrovanie za prácou na Slovensko bude pokračovať. Publikované 23. 7. 2009, dostupné na webovej stránke <http://www.iz.sk/sk/partneri/migration/seminar-migracia-na-slovensko> [cit.: 2010-2-13].

56 Slovenský rozhlas. Pracovné povolenia pre ľudí z tretích krajín. 6. 2. 2009, Slovenský rozhlas, Modré karty. 26. 5. 2009.

57 Slovenský rozhlas. Modré karty, 26. 5. 2009.

58 Slovenská televízia. Cudzinci pracujú na Slovensku. 3. 6. 2009. Televízia JOJ. Spoved' vyhostenej Ukrajinky. 16. 8. 2009. Vyhostené Ukrajinky. 11. 10. 2009.

59 Napr. SITA. Na hranici s Ukrajinou zadržali 31 migrantov. Hospodárske noviny, 28. 3. 2009.

Médiá venovali viac pozornosti problematike udeľovania azylu⁶⁰ a presídľovania⁶¹ ako politike EÚ v oblasti migrácie a azylu⁶², ktorej sa venoval len minimálny priestor. V médiách sa vyskytli správy súvisiace s implementáciou projektov financovaných z fondov všeobecného programu Solidarita a riadenie migračných tokov na roky 2007 – 2013, ktoré realizovali mimovládne alebo medzinárodné organizácie: Migračné informačné centrum IOM Medzinárodnej organizácie pre migráciu (MIC)⁶³, príručky o migrácii a azyle⁶⁴, program dobrovoľných asistovaných návratov⁶⁵. V oblasti legálnej migrácie sa vyskytla informácia o úspešných cudzincoch – športovcoch, ktorí reprezentujú Slovensko,⁶⁶ a správy súvisiace s novoprijatou koncepciou integrácie cudzincov a jej dôsledkami⁶⁷.

Na záver tejto časti možno skonštatovať, že v roku 2009 aj napriek zvýšenému záujmu médií o niektoré aspekty migrácie a azylu oproti

roku 2008, ako aj prijatiu Koncepcie integrácie cudzincov v SR viditeľne chýbala širšia verejná diskusia o azylovej, migračnej a integračnej politike štátu.

2.3. Inštitucionálny vývoj v oblasti migrácie, integrácie a azylu

V tejto oblasti sa oproti roku 2008 nezaznamenali nijaké zmeny.

60 Napr. Habrmanová, S. Údajný terorista nedostal azyl. Hospodárske noviny, 29. 10. 2009. Slovenský rozhlas. Zamietli žiadosť o azyl. 28. 10. 2009.

61 Napr. Kováčová, M. Do Humenného príde sto Palestínčanov. SME, 21. 7. 2009. TASR. Na Slovensko mierí stovka palestínskych utečencov. aktualne.sk, 20. 7. 2009.

62 Barrot, J. (názor) Migranti a utečenci: aká je reakcia Európy? Hospodárske noviny, 19. 6. 2009. Dostupné na webovej stránke <http://hnonline.sk/c1-37496250-migranti-a-utecenci-aka-je-reakcia-europy> [cit.: 2010-2-2]. Slovenský rozhlas. O azyl v EÚ usiľovalo 240 000 ľudí. 10. 5. 2009.

63 Napr. televízia TA3. Migračné informačné centrum. 29. 5. 2009.

64 Napr. TASR. Vzdelávacia príručka o migrácii a azyle bude na internete do 10. mája. oPeniazoch.sk, 2. 5. 2009. Dostupné na webovej stránke <http://openiazoch.zoznam.sk/info/zpravy/zprava.asp?NewsID=76060> [cit.: 2010-2-2].

65 Napr. Slovenský rozhlas. Program dobrovoľného návratu migrantov späť do vlasti. 17. 8. 2009. SITA. Na Slovensku budú migrantov lákať domov billboardy. WEBNOVINY, 17. 8. 2009. ČTK. Dobrovoľne sa vrátia zo Slovenska do vlasti desiatky cudzincov. Pravda, 20. 12. 2009. Dostupné na webovej stránke http://spravy.pravda.sk/dobrovolne-sa-vratia-zo-slovenska-do-vlasti-desiatky-cudzincov-pwk/sk_domace.asp?c=A091220_165005_sk_domace_p29 [cit.: 2010-2-2].

66 Napr. Macek, L. Stavili sme na cudzincov. Tí nám získavajú medaily. Hospodárske noviny, 24. 2. 2009.

67 Napr. Kováčová, M. Cudzincov si nepúšťame k telu. SME, 19. 12. 2009. Dostupné na <http://www.sme.sk/c/5161031/cudzincov-si-nepustame-k-telu.html> [cit.: 2010-2-2]. Internetoviny.sk. Konferencia „Integrácia cudzincov na Slovensku: od koncepcie k implementácii“. 4. 7. 2009. Dostupné na webovej stránke <http://www.internetoviny.sk/spravy-z-domova/531-konferencia-integracia-cudzincov-na-slovensku-od-koncepcie-k-implementacii.html> [cit.: 2010-2-2].

Špecifický vývoj v oblasti azylu a migrácie

3.1. Kontrola a monitorovanie prístahovateľstva

3.1.1. Európsky pakt o prístahovateľstve a azyle

II (c) usilovať sa predchádzať rizikám spojeným s nelegálnym prístahovateľstvom

Slovenská republika naďalej pokračovala v budovaní systému fyzickej a technickej ochrany štátnej hranice s Ukrajinou, ktorá je vonkajšou hranicou Schengenského priestoru. Južná časť štátnej hranice s Ukrajinou je vybavená automatickým detekčným systémom odhaľujúcim nedovolené prekročenie tejto hranice. V súčasnosti sa pokračuje v budovaní technickej ochrany severného úseku štátnej hranice s Ukrajinou, kde sa má vybudovať tzv. „virtuálny plot“, ktorý automaticky detekuje nedovolené prekročenie hranice. V roku 2009 sa spustil do prevádzky pilotný projekt v dĺžke 3,5 kilometra.

Slovenská republika pokračovala v skvalitňovaní technického zariadenia slúžiaceho na vykonávanie hraničnej kontroly. V rámci pilotného projektu sa všetky hraničné priechody vybavili čítačkou elektronických cestovných pasov a pre potreby hraničnej polície sa dodali nové technické prostriedky slúžiace na odhaľovanie falšovaných a pozmenených cestovných dokladov. Na prelome rokov 2009 a 2010 sa plánuje dodávka nových informačných systémov slúžiacich v boji proti nelegálnej migrácii (MIGRA). Podstatou tohto systému má byť softvér umožňujúci vykonávanie analytických činností súvisiacich s nelegálnou migráciou.

V praktickej rovine v súvislosti s opatreniami na predchádzanie nelegálneho prístahovateľstva prebieha spolupráca medzi policajnými zložkami členských štátov EÚ na bilaterálnej a multilaterálnej úrovni formou členstva v analytických súboroch EUROPOL-u, formou členstva v INTERPOL-e a aktívnou účasťou na iniciatívach COSPOL.

Slovenská republika sa aktívne podieľa na spoločných aktivitách organizovaných agentúrou FRONTEX.

Ďalšie informácie sa nachádzajú v časti 3.1.1. III (d).

Legislatívny vývoj

Návrh novely zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý predložil na 172. rokovaní vlády 30. 9. 2009 podpredseda vlády SR a minister vnútra Slovenskej republiky, schválila Národná rada SR 1. 12. 2009 s tým, že účinnosť nadobudne 15. 1. 2010.⁶⁸

Zmeny, ktoré novela zavádza, sa týkajú troch oblastí: zmeny v udeľovaní víz, zmeny v udeľovaní jednotlivých druhov pobytov a v administratívnom vyhostovaní a zaškoľovaní cudzincov. Zmeny reagujú na vízový kódex Spoločenstva úpravou udeľovania víz, týkajú sa aj udeľovania povolenia na prechodný pobyt a v neposlednom rade súvisia s potrebou transpozície smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (ďalej návratová smernica).

V súlade so záväzkom paktu bod 2 nelegálne prístahovateľstvo, písmeno c) nastáva úprava pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín. Novela zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov, schválená parlamentom 1. 12. 2009, upravuje okruh cudzincov, ktorým sa bude udeľovať prechodný pobyt na účel podnikania – tento druh pobytu bude možné udeliť aj osobám konajúcim v mene obchodnej spoločnosti alebo družstva.

Pri prechodnom pobyte na účel zamestnania sa postup upravuje tak, aby určité skupiny cudzin-

⁶⁸ Zákon č. 594/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, bol publikovaný v Zbierke zákonov v číastke 199/2009 dňa 31. 12. 2009.

cov (prevažne pôjde o cudzincov, ktorí sú vyslaní na územie Slovenskej republiky) nemuseli do 90 dní pobytu žiadať o povolenie na pobyt (budú môcť pracovať hneď po príchode na naše územie a žiadosti o udelenie povolenia na prechodný pobyt na účel zamestnania si podajú na policajnom útvere). Podobný postup (nevyžadovanie povolenia na pobyt do 90 dní od vstupu) sa upravuje aj pri študentoch a cudzincoch vykonávajúcich osobitnú činnosť. Títo cudzinci budú oprávnení vstúpiť na územie SR (a zdržiavať sa na ňom max. 90 dní) na základe udeleného víza. Podľa predchádzajúcej úpravy museli žiadať o povolenie na pobyt pred vstupom na územie SR.

V rámci konania o udelenie povolenia na trvalý pobyt novela upravuje zjednotenie niektorých ustanovení s podobnými ustanoveniami pri udeľovaní prechodného, resp. tolerovaného pobytu. Ide napr. o doplnenie dôvodov na zamietnutie žiadosti o udelenie povolenia na trvalý pobyt.

Pri tolerovanom pobyte z dôvodu rešpektovania súkromného a rodinného života cudzinca sa explicitne uvádza, ktoré kategórie cudzincov nemôžu požiadať o tento druh pobytu. Ide o cudzincov, ktorí spĺňajú podmienky na udelenie iného druhu pobytu. Zavádzajú sa aj nové dôvody, kedy sa pobyt cudzinca považuje za tolerovaný na území Slovenskej republiky. Okrem toho sa cudzinec nemôže odvolať proti udeleniu a predĺženiu tolerovaného pobytu; teda *de facto* proti rozhodnutiu, ktorým sa vyhovie jeho žiadosti.

Úprava zákona o pobyte cudzincov v rámci transpozície lehoty sa predpokladá aj v súvislosti s transpozíciou smernice Rady 2009/50/ES z 25. mája 2009 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vysoko kvalifikovaného zamestnania (ďalej smernica o vysoko kvalifikovaných pracovníkoch).⁶⁹ Smernica o vysoko kvalifikovaných pracovníkoch zavádza modré karty EÚ pre štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vy-

⁶⁹ Ú. v. EÚ L 155. 18. 6. 2009.

soko kvalifikovaného zamestnania a upravuje podmienky vstupu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú ich držiteľmi, a ich rodinných príslušníkov na územie členských štátov⁷⁰. Ďalšie legislatívne zmeny bude potrebné realizovať v súvislosti s transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov⁷¹ (ďalej smernica o sankciách voči zamestnávateľom) v rámci transpozície lehoty do 20. júla 2011⁷².

II (h) rozhodnutie o vyhostení prijaté jedným členským štátom by malo byť uplatniteľné na celom území EÚ a mal by sa urobiť záznam o tomto rozhodnutí v Schengenskom informačnom systéme (SIS/implementácia smernice 2001/40/ES/)

V podmienkach Slovenskej republiky v súlade so zámerom smernice Rady 2001/40/ES z 28. mája 2001 o vzájomnom uznávaní rozhodnutí o vyhostení štátnych príslušníkov tretích krajín sa plne uplatňujú ustanovenia, podľa ktorých je rozhodnutie o vyhostení prijaté niektorým členským štátom EHP uplatniteľné v SR.

Správa o plnení opatrení zo Schengenského akčného plánu Slovenskej republiky na roky 2008 – 2009 za rok 2008⁷³ (ďalej správa) konštatovala kvalitatívny nárast úrovne policajnej spolupráce v boji proti trestnej činnosti a zefektívnenie pátrania po osobách a veciach prostredníctvom SIS-u.

Na porovnanie: Slovenská republika k 1. 9. 2008 vložila do SIS-u podľa čl. 96 na účely odopretia vstupu občanom tretích krajín 2 954 platných

záznamov.⁷⁴ Celkovo do 1. 1. 2010 vložila Slovenská republika do SIS-u podľa čl. 96 Schengenského dohovoru 2 798 záznamov na účely odopretia vstupu⁷⁵. V roku 2009 bolo spolu vydaných 1 235 rozhodnutí o administratívnom alebo súdnom vyhostení. Išlo o cudzincov, ktorým bolo vydané rozhodnutie o administratívnom alebo súdnom vyhostení vrátane cudzincov zadržaných útvarom susedného štátu, resp. letecky akýmkoľvek iným štátom a odovzdaných na územie SR na základe readmisnej dohody. Celkovo sa v roku 2009 vykonalo 953 rozhodnutí, z toho 15 rozhodnutí bolo vydaných v roku 2008 a 938 rozhodnutí v roku 2009⁷⁶.

III (a) účinnejšia kontrola pozemných, námorných a vzdušných hraníc⁷⁷

Strednodobým a dlhodobým plánovacím dokumentom v oblasti ochrany štátnych hraníc Európskej únie, ktorý nadväzuje na Schengenský akčný plán pre zabezpečenie vstupu Slovenskej republiky do Schengenského priestoru,⁷⁸ je v podmienkach SR Národný plán riadenia ochrany štátnych hraníc Slovenskej republiky⁷⁹ (ďalej národný plán) prijatý na obdobie rokov 2007 – 2013. Na základe schengenského hodnotenia ho vypracoval ÚHCP MV SR. Národný plán schválila vláda 30. mája 2007 uznesením č. 465/2007.

Národný plán rieši dve etapy, a to obdobie do plného zapojenia sa do schengenskej spolupráce a obdobie po zrušení kontrol na vnútorných hraniciach.

74 Správa ďalej uvádza, že v období od 1. 9. 2007 do 31. 12. 2008 bolo úspešne vypátraných 438 osôb, na ktoré slovenské sudy vydali európsky zatýkací rozkaz. Na druhej strane SR zadržala 144 osôb, na ktoré vydali európsky zatýkací rozkaz sudy ostatných členských štátov EÚ.

75 Informácie poskytol ÚHCP MV SR.

76 Informácie poskytol ÚHCP MV SR.

77 Ibidem.

78 Schengenský akčný plán pre zabezpečenie vstupu Slovenskej republiky do Schengenského priestoru schválila vláda uznesením č. 264 dňa 14. marca 2007.

79 Národný plán riadenia ochrany štátnych hraníc Slovenskej republiky. Dostupný na [http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/6B9DC2D4A9BE2581C12572F900492E3C/\\$FILE/Zdroj.html](http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/6B9DC2D4A9BE2581C12572F900492E3C/$FILE/Zdroj.html) [cit.: 2009-11-24].

V rámci druhej etapy sa Slovenská republika zaviazala, že vybuduje plne funkčný systém technickej ochrany severného úseku štátnej hranice s Ukrajinou. V súčasnosti prebiehajú práce a realizácia budovania tzv. pilotných projektov virtuálneho plotu na štátnej hranici. Kompletne technické zabezpečenie severného, hornatého úseku štátnej hranice má byť dobudované do konca roku 2012.

V súčasnosti sa pri hraničnej kontrole plne využíva systém RALEN, ktorý je unikátnou novinkou vo svete, pretože ho vyrobili na území SR a reaguje na biologické pole človeka. „Zameriava sa 100 % na osobu človeka a nie napr. aj na zvierať.“ Systém RALEN sa využíva na železničných hraničných priechodoch (Čierna nad Tisou, Maťovské Vojkovce), ale i na cestnom hraničnom priechode Vyšné Nemecké, kde sa pri rekonštrukcii nákladnej dopravy nainštaloval úplne nový systém detektorov, ktoré odhalia prítomnosť človeka ukrytého v kamióne so 100 % účinnosťou. Predmetný systém je jedným z nosných technických prostriedkov zabezpečenia vonkajšej schengenskej hranice s Ukrajinou.

V súčasnosti sa realizujú opatrenia zamerané na zvýšenie operatívnych nástrojov posilnenia ochrany problémových úsekov schengenských hraníc: nasadenie slovenského lietadla Cessna v Egejskom mori (grécke ostrovy) a Tyrrenskom mori (Sicília), účasť RABIT-ov na kritických úsekoch hraníc.

III (b) všeobecné vydávanie biometrických víz, posilnenie spolupráce medzi konzulátmi členských krajín a vytváranie spoločnej konzulárnej služby v oblasti víz

V roku 2009 prebiehali rokovania ohľadom spoločných konzulárnych služieb v oblasti víz a SR bola oslovená inými členskými štátmi EÚ. SR uzatvorila s Rakúskom medzivládnu dohodu o vzájomnom zastupovaní prostredníctvom diplomatických misií a konzulárnych úradov svojich štátov v konaní o udelenie víza. Rakúsko bude zastupovať SR pri vydávaní víz v Jordánsku (Ammán) a Libanone (Bejrút). Dohoda je

účinná od 1. 12. 2009. Dohoda sa zatiaľ nevykonáva, nakoľko sa spracovávajú vykonávacie podmienky⁸⁰.

III (d) solidarita s členskými štátmi, ktoré čelia neprimeranému prílevu migrantov

Ako sa uvádza v časti 3.1.1. II (c), Slovenská republika realizuje opatrenia na zvýšenie operatívnych nástrojov posilnenia ochrany problémových úsekov schengenských hraníc nasadením slovenského lietadla Cessna v Egejskom mori a Tyrrenskom mori a účasťou tímov RABIT na kritických úsekoch vonkajšej schengenskej hranice⁸¹.

III (e) využiť moderné technológie pri kontrole hraníc

V súčasnosti sa buduje európsky systém hraničného dozoru (EUROSUR)⁸², ktorý predstavuje rozhodujúci krok v ďalšom postupnom vytváraní spoločného európskeho integrovaného systému riadenia hraníc. Od vybudovania európskeho systému hraničného dozoru sa očakáva zníženie počtu nelegálnych prisťahovalcov, ktorým sa podarí bez odhalenia vstúpiť na územie EÚ, zvýšenie celkovej vnútornej bezpečnosti EÚ príspevom k predchádzaniu cezhraničnej trestnej činnosti, posilnenie pátracích a záchranných kapacít. Ďalšie informácie sa nachádzajú v časti 3.1.1. II c.

V súlade so záväzkom paktu, že dôraz sa bude musieť klásť na to, aby sa od roku 2012 na základe návrhov komisie zaviedla elektronická registrácia vstupov a výstupov spojená so zjednoteným postupom pre európskych občanov a iných cestujúcich, možno uviesť:

Slovenská republika plní úlohy súvisiace s tvorbou systému na registráciu vstupu/výstupu štát-

80 Informácie poskytol MZV SR.

81 Informácie poskytol ÚHCP MV SR.

82 Ďalšie informácie sú dostupné na <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/08/86&format=HTML&aged=0&language=SK&guiLanguage=en> [cit.: 2009-11-27].

nych príslušníkov tretích krajín. Na pracovnej skupine „hranice“ (Frontiers) sa dohodol a členskými štátmi odsúhlasil tzv. „miniprojekt“, v rámci ktorého každá členská krajina zabezpečovala týždenný zber údajov na vonkajších hraniciach v termíne od 31. 8. 2009 do 6. 9. 2009. Každý hraničný priechod dostal samostatne jednu tabuľku, do ktorej v priebehu týždňa zbieral požadované údaje (počty osôb využívajúce právo voľného pohybu, počty príslušníkov tretích krajín podliehajúcich vízovej povinnosti, počty príslušníkov tretích krajín bez vízovej povinnosti – tieto údaje sa zaznamenávali tak na vstupe, ako aj na výstupe). Takto získané údaje sa v termíne do 12. 9. 2009 odoslali elektronickou poštou na generálny sekretariát Rady EÚ. Komisia na základe tohto miniprojektu zmapuje zaťaženosť jednotlivých hraničných priechodov a rôzne iné údaje, ktoré sa budú využívať aj pri tvorbe „entry/exit“ systému štátnych príslušníkov tretích krajín⁸³. Viac informácií pozri v časti III (a).

III (f) prehliadka spoluprácu s krajinami pôvodu alebo tranzitu v záujme posilnenia kontroly hraníc

V podmienkach SR je prioritou podporovať a posilňovať predovšetkým spoluprácu s Ukrajinou v oblasti dodržiavania režimu na slovensko-ukrajinských štátnych hraniciach. Ukrajinskí partneri sa so súhlasom agentúry FRONTEX zúčastňujú na spoločných operáciách organizovaných na slovensko-ukrajinských hraniciach. V roku 2009 sa v rámci JO JUPITER, ktorá mala štyri operačné fázy, zúčastnili štyria príslušníci ukrajinskej hraničnej stráže (so štatútom pozorovateľa).

Uskutočňujú sa vzdelávacie akcie pre susedné tretie štáty v rámci vzdelávania FRONTEX (Rumunsko, Ukrajina, Moldavsko atď., ako i bilaterálne vzdelávacie akcie SR s Ukrajinou a Moldavskom (v spolupráci s EUBAM-om). V rámci spolupráce s EUBAM-om ÚHCP MV SR participoval na priebehu operácie NIKONY, ktorej cieľom bolo zlepšiť efektívnosť na moldavsko-

ukrajinskej štátnej hranici v boji s cezhraničnou kriminalitou posilnením domácej a medzinárodnej spolupráce. Táto operácia mala dve operačné fázy: 1. fáza prebiehala od 29. 4. 2009 do 13. 5. 2009 a 2. fáza od 2. 9. 2009 do 16. 9. 2009. EUBAM podporuje operačné činnosti, aktivity FRONTEX-u a podieľa sa aj na začleňovaní IBM modelu v Moldavsku na Ukrajinu monitorovaním a poskytovaním odbornej asistencie pohraničným službám v spolupráci s FRONTEX-om. EUBAM a FRONTEX sa vzájomne zúčastňujú na spoločných stretnutiach a mítingoch. Na základe odporúčaní EUBAM-u sa FRONTEX-u pravidelne posielajú mesačné správy CBSAR, ktoré spracúvajú partneri Moldavska a Ukrajiny. EUBAM a FRONTEX si vzájomne pomáhajú i v oblasti analýz nelegálnej migrácie. V budúcnosti sa počíta s realizáciou vzdelávacích aktivít aj za účasti expertov Slovenskej republiky⁸⁴.

3.1.2. Doplnujúce informácie

Podľa štatistických údajov uvedených v ročenke ÚHCP MV SR o legálnej a nelegálnej migrácii za rok 2009⁸⁵ sa v roku 2009 zaznamenalo 1 785 prípadov nelegálnej migrácie, čo potvrdilo klesajúci trend.⁸⁶ Z toho 611 prípadov predstavovalo neoprávnené prekročenie štátnej hranice SR (z nich 570 prípadov sa týkalo prekročenia vonkajšej hranice SR v smere do SR) a 1 174 prípadov neoprávnený pobyt v SR. Podľa štatistiky prekračovali štátne hranice SR neoprávnene najčastejšie občania Moldavska (181), Gruzínska (99), Ukrajiny (65), Afganistanu (62), Pakistanu (47), Ruskej federácie (44) a Arménska (24). Neoprávnené prekročenie štátnej hranice sa týkalo najmä vonkajšej pozemnej hranice, vonkajšiu vzdušnú hranicu sa v sledovanom období pokúsilo neoprávnene prekročiť len 17 osôb.

V súvislosti s prevádzacstvom bolo podľa štatistiky prevedených celkovo 2 076 cudzincov, z toho

⁸⁴ Informácie poskytol ÚHCP MV SR.

⁸⁵ CASR, ÚHCP MV SR. Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike za rok 2009. Bratislava 2009.

⁸⁶ Na porovnanie: v r. 2008 sa zaznamenalo 2 355 prípadov, v r. 2007 sa zaznamenalo 6 761 prípadov, v r. 2006 to bolo 7 620 prípadov nelegálnej migrácie.

bolo zadržaných 267 migrantov a počet skutkov prevádzacstva bol 160. Počet podozrivých osôb z prevádzacstva bol 150. Proti 92 prevádzáčom bolo vznesené obvinenie, a to v 43 prípadoch. Najpočetnejšou skupinou prevádzáčov boli slovenskí štátni občania (65) a štátni občania Indie (15). V 32 prípadoch sa nezistila štátna príslušnosť, pretože ide o rozpracované prípady.

V prípadoch organizovaných skupín prevádzacstva bolo za obdobie roka 2009 v ôsmich prípadoch vznesené obvinenie proti 50 prevádzáčom (48 mužom a 2 ženám). Prevádzáči v uvedených prípadoch prepravili minimálne 1 513 nelegálnych migrantov.

V prípadoch zločineckých skupín prevádzacstva bolo za obdobie roka 2009 v 1 podnete vznesené obvinenie proti 1 prevádzáčovi (mužovi zo Slovenska). Prevádzáč v uvedenom prípade prepravil minimálne 163 nelegálnych migrantov.

V rámci readmisie sa celkovo odovzdalo 435 osôb zo SR a prijalo 43 cudzincov. Najviac cudzincov sa odovzdalo zo SR na Ukrajinu (425) a do SR prijalo z Ukrajiny (18) a z Českej republiky (17).

Počas roku 2009 sa celkovo 1 542 cudzincov evidovalo ako nežiaduci, t. j. bolo im vydané rozhodnutie o administratívnom alebo súdnom vyhostení. V tejto kategórii sa aj zaznamenal pokles oproti roku 2008, keď sa evidovalo 1 734 nežiaducich cudzincov. Uvedený klesajúci trend však súvisí s celkovým poklesom nelegálnej migrácie. V roku 2009 najviac administratívne vyhostených osôb tvorili štátni občania Ukrajiny (392), Chorvátska (234) a Moldavska (161), čo platí rovnako aj pre súdne vyhostenie (št. občania Ukrajiny 80; št. občania Moldavska 13). Najčastejším dôvodom na zaradenie do evidencie nežiaducich osôb bol vstup a zdržiavanie sa v SR bez oprávnenia (955 prípadov). Z dôvodu ohrozenia bezpečnosti štátu, verejného poriadku, zdravia alebo práva a slobody iných a na vymedzených územiach aj prírody sa ako nežiaduce zaevidovalo celkovo 237 osôb (nárast o 232 prípadov v porovnaní s r. 2008). Tento

nárast súvisí s výtržnosťami fanúšikov chorvátskeho futbalového klubu Hajduk Split v Žiline v júli 2009. Priaznivci Hajduku, ktorý v Žiline proti tamajšiemu klubu odohral zápas Európskej ligy, cestou na štadión podľa polície ničili reštauračné zariadenia a vozidlá.⁸⁷

Štatistický prehľad uvádza príloha A.1.3.

Verejná diskusia, analýzy a štúdie

Dňa 15. 10. 2009 usporiadalo Euroatlantické centrum v spolupráci so zastúpením Európskej komisie v SR, s divíziou verejnej diplomacie NATO a s Ekonomickou univerzitou v Bratislave pod záštitou podpredsedu vlády a ministra vnútra SR konferenciu „Nelegálna migrácia a jej bezpečnostné aspekty“ ako piate podujatie cyklu National Security Table III s podtitulom „Bezpečnosť ako verejný statok“. Cieľom konferencie bolo vyvolať kritickú diskusiu o nových výzvach v oblasti bezpečnosti⁸⁸.

Z odborného hľadiska sa téme nelegálnej/neregulárnej migrácie venovalo minimum autorov alebo výskumníkov, rovnako aj mediálny záujem sa sústredil najmä na informovanie o prípadoch zadržaných nelegálnych prisťahovalcov alebo odhalených páchatelov trestného činu prevádzacstva.

3.2. Ochrana azyľantov a azyľ

3.2.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyľe

IV (c) solidarita s členskými štátmi, ktorých vnútroštátny azylový systém je vystavený špecifickému a neprimeranému zaťaženiu

SR sa v roku 2009 nezapojila do regionálnych

⁸⁷ Trško, M., Kotris, T. Fanúšikovia Hajduku útočili v Žiline, minister sa za nich ospravedlnil. SME, 30. 7. 2009. Dostupné na webovej stránke <http://zilina.sme.sk/c/4955711/fanusikoviahajduku-utocili-v-ziline-minister-sa-za-nich-ospravedlnil.html> [cit.: 2010-2-14].

⁸⁸ Viac informácií je dostupných na webovej stránke <http://www.eac.sk/page.php?doc=522> [cit.: 2010-2-10].

presídľovacích programov na dobrovoľnej báze. SR sa plánuje zúčastniť na presídľovaní najskôr v roku 2010, berúc do úvahy vlastné kapacitné možnosti materiálovo-technického a finančného zabezpečenia. Malo by ísť o 10 osôb z radov utečencov nachádzajúcich sa na území Malty.⁸⁹

IV (e) výzva členským štátom, aby personálu poverenému kontrolou vonkajších hraníc poskytli odbornú prípravu v oblasti práv a povinností v rámci medzinárodnej ochrany

Príslušníci Policajného zboru (ďalej PZ) v rámci ÚHCP MV SR sa podľa možností pravidelne zúčastňujú na odborných kurzoch, školeniach a inštruktážno-metodických školeniach, ktorých cieľom je zdokonaľovanie právneho vedomia personálu povereného kontrolou vonkajších hraníc s dôrazom aj na azylovú problematiku. O tejto problematike sa aj v rámci pravidelných mesačných vyhodnotení práce v základných útvaroch služby hraničnej a cudzineckej polície vykonávajú pravidelné mesačné školenia s dôrazom na policajtov, ktorí prichádzajú do prvého kontaktu s migrantmi. V spolupráci s UNHCR sa uskutočnil 25. – 27. novembra 2009 v Liptovskom Jáne seminár zameraný na zvyšovanie odborných zručností príslušníkov ÚHCP MV SR v práci so zaistenými cudzincami a zástupcami tretieho sektora. Zúčastnilo sa na ňom päť príslušníkov PZ ÚHCP MV SR a dvadsať príslušníkov PZ základných útvarov patriacich organizačne pod ÚHCP MV SR (útvary policajného zaistenia Medvedov, útvary policajného zaistenia Sečovce, oddelenie azylu PZ Gbely, oddelenie azylu PZ Humenné, riaditeľstvo hraničnej polície Sobrance, odbor hraničnej kontroly PZ Zboj, Ulič, Topoľa, Ubľa, Podhorod', Petrovce, Vyšné Nemecké, Maťovské Vojkovce, Veľké Slemence, Čierna nad Tisou).

V súčasnosti všetky základné útvary služby hraničnej polície na vonkajšej hranici, ako i medzinárodné letiská v Bratislave, Košiciach a Poprade spĺňajú na úseku azylového konania po personálnej, odbornej, materiálnej i technickej strán-

ke všetky kritériá azylového konania na hraniciach tak, aby žiadatelia o azyl mali možnosť podať žiadosť o azyl priamo na tomto mieste po celých 24 hodín.⁹⁰

3.2.2. Ďalšie/doplňujúce informácie

Vývoj v oblasti počtu žiadostí o poskytnutie medzinárodnej ochrany, udelenia azylu alebo poskytnutia doplnkovej ochrany v roku 2009 bol takýto:

Najzásadnejšou skutočnosťou týkajúcou sa utečeneckej migrácie v SR je trend poklesu počtu podaných žiadostí o udelenie azylu oproti predchádzajúcemu obdobiu⁹¹. V roku 2009 požiadalo o azyl v SR 822 osôb, čo je najnižší počet od roku 1999. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi klesol počet žiadateľov o azyl, ktorým bol udelený azyl, na 14 (na porovnanie: v roku 2008 to bolo 22 udelených azylov, v r. 2006 – 8). Na druhej strane však Migračný úrad poskytol 97 doplnkových ochrán, čo je oproti roku 2008 nárast o 31 prípadov. V 460 prípadoch sa rozhodlo o zastavení konania a v 330 prípadoch sa rozhodlo o neudelení azylu.⁹²

Z hľadiska národnostného zloženia najviac žiadostí o udelenie azylu podali žiadatelia pandžabskej národnosti (155), gruzínskej (68), moldavskej (66) a vietnamskej národnosti (53). Z hľadiska štátnej príslušnosti v roku 2009 požiadalo o udelenie azylu v SR najviac štátnych občanov Pakistanu (168), Gruzínska (98), Moldavska (73), Ruskej federácie vrátane Čechenska (72), Indie (57), Vietnamu (56) a Afganistanu (51).⁹³

Z hľadiska úspešnosti podaných žiadostí bol azyl udelený v roku 2009 najmä štátnym občanom Iránu (3) a Kuby (3).

90 Informácie poskytol ÚHCP MV SR.

91 V roku 2008 požiadalo o azyl v SR 909 osôb, v roku 2007 požiadalo o azyl v SR 2 643 osôb, v roku 2006 to bolo 2 849 osôb. Na porovnanie: v roku 2004 požiadalo o azyl v SR 11 395 osôb. Zdroj: MÚ MV SR.

92 MÚ MV SR. Ročná štatistika 2009. Bratislava 2009. Dostupné na www.minv.sk/?statistiky-20 [cit.: 2010-2-14].

93 Ibidem.

Najviac doplnkových ochrán bolo udelených žiadateľom o azyl z Afganistanu (48), Somálska (11) a Iraku (9). Naopak, najviac konaní bolo zastavených v prípade žiadateľov o azyl pochádzajúcich z Gruzínska (79), Ruskej federácie vrátane Čechenska (75), Pakistanu (71) a Moldavska (50).⁹⁴

Detailnejšie štatistické informácie uvádza príloha A.1.3.

Na základe trojstrannej dohody medzi vládou Slovenskej republiky, Úradom vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov a Medzinárodnou organizáciou pre migráciu o humanitárnom transfere utečencov, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu cez Slovenskú republiku,⁹⁵ v auguste 2009 SR prijala na 6 mesiacov 98 palestínskych utečencov, ktorí boli pôvodne umiestnení v utečeneckom tábore Al Waleed v Iraku na hraniciach so Sýriou. Ich pobyt na území Slovenska je dočasný, po uplynutí šiestich mesiacov budú presídlení do tretích krajín.⁹⁶

Aktivity medzinárodných organizácií pôsobiach na Slovensku a mimovládnych organizácií:

Aj počas roka 2009 prebiehal projekt monitorovania a podpory prístupu žiadateľov k azylovému konaniu AMAS, ktorý sa realizoval na hraničných priechodoch slovensko-ukrajinskej hranice a v tranzitnom priestore letiska M. R. Štefánika v Bratislave-Ružinov. Ide o projekt realizovaný na základe tripartitnej dohody uzavretej medzi ÚHCP MV SR, Regionálnym úradom UNHCR pre Maďarsko, Poľsko, Slovensko a Slovinsko a mimovládnu organizáciu Liga za ľudské práva. Hlavným cieľom projektu je monitorovanie prístupu k azylovej procedúre na letisku M. R. Štefánika v Bratislave a na východoslovenskej hra-

nici a zabezpečenie práva osôb, ktoré požiadajú o azyl, vstúpiť na územie Slovenskej republiky a začať konanie o udelenie azylu, ako aj poskytovanie podpory príslušníkom ÚHCP MV SR a ďalším zúčastneným osobám. Špecifickým cieľom je monitorovanie situácie osôb, ktoré potenciálne potrebujú medzinárodnú ochranu, a teda sú osobami v záujme UNHCR⁹⁷.

Liga za ľudské práva realizovala zároveň v roku 2009 projekt „Právna pomoc v azylovom konaní v SR a azylová klinika III“ a projekt „Právna poradňa pre cudzincov“. Liga za ľudské práva spolupracuje aj na projekte „COI network III“, ktorý organizuje rakúsky Červený kríž, konkrétne jeho sekcia ACCORD (Rakúske centrum pre výskum a dokumentáciu krajín pôvodu žiadateľov o azyl), a zahŕňa spoluprácu 18 vládnych aj mimovládnych organizácií z 15 členských štátov Európskej únie.⁹⁸

Od septembra 2008 uskutočňuje UNHCR v SR medzinárodný projekt, ktorý sa zameriava na vyhodnocovanie kvality rozhodnutí vydaných v azylovom konaní. Projekt trvá 18 mesiacov, do februára 2010.⁹⁹

Slovenská humanitná rada uskutočnila v roku 2009 z finančných prostriedkov poskytnutých Európskym fondom pre utečencov projekt „Lepšia kvalita života pre všetkých II“, ktorého cieľom je zlepšenie kvality života žiadateľov o azyl a ich situácie v zariadení spadajúcom do pôsobnosti MÚ MV SR.¹⁰⁰

Médiá

Médiá v roku 2009 informovali o prípade žiadateľa o azyl z Alžírsko¹⁰¹ podozrivého z terorizmu,

97 Liga za ľudské práva. Projekt AMAS. Ďalšie informácie sú dostupné na webovej stránke <http://www.hrl.sk/?a=projects> [cit.: 2010-2-2].

98 Ďalšie informácie o projektoch Ligy za ľudské práva sú dostupné na webovej stránke <http://www.hrl.sk/?a=projects> [cit.: 2010-2-2].

99 Informácie z rozhovoru s Mgr. Barborou Mešovou, UNHCR Slovensko, 13. 6. 2009.

100 Ďalšie informácie sú dostupné na webovej stránke <http://www.shr.sk/utecenci.htm> [cit.: 2010-2-10].

101 Slovenské národné stredisko pre ľudské práva. Správa o dodržiavaní ľudských práv vrátane zásady rovnakého zaobchádzania.

ktorý prišiel na Slovensko v roku 2007 za manželkou. Alžírčan je v azylom konaní na území SR. Prípád ešte nie je uzavretý. Najvyšší súd SR v auguste 2008 rozhodol, že nesmie byť vyhostený ani vrátený do krajiny pôvodu (podľa článku 3 Európskeho dohovoru o ľudských právach).¹⁰²

Ďalšie informácie z oblasti ochrany azylantov sú dostupné vo výročnej správe o politikách v oblasti migrácie a azylu za rok 2008,¹⁰³ pretože oproti roku 2008 nenastali v roku 2009 v oblasti azylu legislatívne alebo systémové zmeny.

3.3. Maloletí bez sprievodu (a iné zraniteľné skupiny)

3.3.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle

V tejto oblasti sa v roku 2009 nezaznamenal nijaký vývoj.

3.3.2. Ďalšie/doplňujúce informácie

IOM Medzinárodná organizácia pre migráciu ako Národný kontaktný bod Európskej migračnej siete v SR zorganizovala 20. 10. 2009 stretnutie Národnej migračnej siete. Na stretnutí sa diskutovalo aj o problematike maloletých bez sprievodu v kontexte štúdií EMS o maloletých bez sprievodu z pohľadu Írska, Rakúska a SR.

Liga za ľudské práva zorganizovala 14. 12. 2009 konferenciu o situácii maloletých cudzincov bez sprievodu v SR, ktorá sa konala pri príležitosti publikovania výsledkov výskumu v štúdii s názvom „Právne postavenie a možnosti integrácie maloletých cudzincov bez sprievodu v Slovenskej republike. Analýza právneho stavu a praxe“.

¹⁰² Napríklad: TASR. Údajný terorista Mustafa Labsi azyl nedostane. SME, 28. 10. 2009. Dostupné na webovej stránke <http://www.sme.sk/c/5082842/udajny-terorista-mustafa-labsi-azyl-nedostane.html> [(cit.: 2010-2-14)]. TASR. Údajný terorista Mustafa Labsi utiekol zo Slovenska do Rakúska. Bratislava 21. 12. 2009. Dostupné na webovej stránke <http://tvnoviny.sk/spravy/domace/udajny-terorista-mustafa-labsi-utiekol-zo-slovenska-do-rakuska.html> [(cit.: 2010-2-14)].

¹⁰³ Bargerová, Z., Številová, Z. Výročná správa o politikách v oblasti migrácie a azylu 2008 Slovenská republika. Bratislava: Európska migračná sieť, jún 2009.

zvom „Právne postavenie a možnosti integrácie maloletých cudzincov bez sprievodu v Slovenskej republike. Analýza právneho stavu a praxe“. Štúdia bola spolufinancovaná z Európskeho fondu pre utečencov. Výsledkom štúdie bolo formulovanie odporúčaní a návrhov na zlepšenie prístupu k starostlivosti o maloletých bez sprievodu, najmä v oblastiach ich integrácie, azylového konania, poručníctva, opatrovníctva, starostlivosti o maloletých bez sprievodu v detstvom domove pre maloletých bez sprievodu, komunikácie a spolupráce, ako aj navrhnutých trvalých riešení.¹⁰⁴

Ďalšie informácie o problematike maloletých bez sprievodu sú dostupné v štúdii Európskej migračnej siete venovanej maloletým bez sprievodu,¹⁰⁵ ako aj vo výročnej správe za rok 2008¹⁰⁶.

3.4. Ekonomická migrácia

3.4.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle

I (a) zavádzanie politik pre pracovnú migráciu

V porovnaní s rokom 2008 nastala v roku 2009 zmena situácie na trhu práce, najmä pre rastúcu nezamestnanosť v Slovenskej republike v dôsledku hospodárskej krízy. Čo sa týka zamestnávania cudzincov, vychádza sa z vývoja na trhu práce v SR. Rozsah migrácie za prácou nie je zatiaľ limitovaný. Vláda neprijala v súvislosti s prejavujúcou sa hospodárskou krízou v oblasti zamestnávania cudzincov na Slovensku nijaké reštrikčné opatrenia, resp. špecifické opatrenia, ktoré by sa zameriavali na podporu návratu migrantov do krajín pôvodu. Všeobecne možno

¹⁰⁴ Fajnorová, K., Številová, Z. Právne postavenie a možnosti integrácie maloletých cudzincov bez sprievodu v Slovenskej republike. Analýza právneho stavu a praxe. Bratislava: OZ Liga za ľudské práva, 2009.

¹⁰⁵ Grethe Guličová, M. Maloletí bez sprievodu v Slovenskej republike – politiky riadiace ich príjem, návrat a integračné opatrenia. Bratislava: Európska migračná sieť, máj 2009.

¹⁰⁶ Pozri poznámku pod čiarou 111.

konštatovať, že hospodárska kríza zatiaľ v roku 2009 nemala vplyv na vnútroštátne predpisy v tejto oblasti.

MPSVR SR naďalej podporuje prijímanie a zamestnávanie cudzincov z tretích krajín na území SR iba v súlade s potrebami trhu práce, s dôrazom na prijímanie a zamestnávanie najmä vysoko kvalifikovaných zamestnancov, vedeckých pracovníkov, študentov, ako aj ďalších kvalifikovaných migrantov. Zároveň podporuje, aby riadená migrácia za prácou sa aj v súčasnosti zameriavala na kompenzáciu nedostatku disponibilnej pracovnej sily na trhu práce, najmä nedostatkových profesií v tých odvetviach, kde sú problémy s naplnením voľných pracovných miest. Za dôležitý faktor pri posudzovaní zamestnávania cudzincov sa považuje splnenie kvalifikačných predpokladov na výkon zamestnania.

Ani vzhľadom na demografický vývoj v SR sa momentálne nejaví výraznejšia potreba organizovať legálne prisťahovalectvo. V nasledujúcich rokoch sa však v SR očakáva „mierny pokles počtu ekonomicky činných obyvateľov (v rozsahu medziročne od 5 000 – 11 000 osôb)“¹⁰⁷. Napriek tomu je potrebné definovať na úrovni vlády rozsah pracovnej migrácie v celkovom kontexte migrácie a jasne definovať politiku zamestnávania cudzincov.

I (b) zvyšovanie atraktívnosti EÚ pre vysoko kvalifikovaných pracovníkov a výraznejšie uľahčovanie prijímania študentov a výskumných pracovníkov

V rámci záväzku zvýšenia atraktívnosti EÚ pre vysoko kvalifikovaných pracovníkov SR plánuje v roku 2010 legislatívne upraviť prístup na trh práce bez povolenia na zamestnanie cudzincom – absolventom slovenských vysokých škôl, registrovaných Ministerstvom školstva SR. V roku 2009 neboli v tejto súvislosti v dôsledku ekonomickej krízy prijaté nijaké konkrétne opatrenia.

¹⁰⁷ Konceptia integrácie cudzincov v Slovenskej republike. Máj 2009, s. 25.

Legislatívne návrhy súvisiace s transpozíciou smernice Rady 2009/50/ES z 25. mája 2009 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vysoko kvalifikovaného zamestnania možno očakávať v druhej polovici roku 2010.

I (c) nepodnecovať únik mozgov

Slovenská republika nerealizuje politiku, ktorá by podnecovala „únik mozgov“ z tretích krajín. Preto v súčasnosti ani nie sú k dispozícii údaje o zbere dát, o opatreniach na predchádzanie tohto javu, ani zoznamy krajín, z ktorých je najväčší únik mozgov a profesií, ktoré spôsobujú únik mozgov z krajín pôvodu.

3.4.2. Ďalšie/doplňujúce informácie

Hoci v predchádzajúcom období počty zamestnaných cudzincov v SR rástli, v roku 2009 sa zaznamenal výrazný pokles počtu žiadostí o udelenie povolenia na zamestnanie cudzinca. 31. 12. 2009 bolo evidovaných 2 656 cudzincov s platným povolením na zamestnanie na území SR, z toho 2 039 mužov a 617 žien. 31. 12. 2009 bolo evidovaných 11 323 občanov EÚ, z toho 9 218 formou pracovnoprávneho vzťahu a 2 105 vyslaných na výkon práce na územie Slovenskej republiky z iného členského štátu. Cudzincov, u ktorých sa povolenie na zamestnanie podľa § 22 ods. 7 zákona č. 5/2004 nevyžaduje a ktorí boli vedení na informačných kartách, bolo 1 285. Celkový počet cudzincov a občanov EÚ evidovaných na úradoch práce na účely zamestnania 31. 12. 2009 predstavoval 15 264 osôb¹⁰⁸. Na porovnanie: v roku 2008 bolo 31. 12. 2008 celkovo na trhu práce evidovaných 14 241 cudzincov¹⁰⁹.

V období od 1. marca do 31. decembra 2009 občianske združenie EUROIORIS – Európske

¹⁰⁸ ÚPSVR. Výročná správa o zamestnávaní cudzincov. Zamestnávanie cudzincov na území Slovenskej republiky (zhodnotenie za rok 2009).

¹⁰⁹ Bargerová, Z., Številová, Z. Výročná správa o politikách v oblasti migrácie a azylu 2008 Slovenská republika. Bratislava: Európska migračná sieť, jún 2009.

právne centrum realizovalo projekt „Podpora uznávania kvalifikácie, odbornej praxe a prípravy príslušníkov tretích krajín“. Cieľom projektu bolo identifikovať a definovať legislatívne nedostatky, ktoré viedli k nízkemu percentu podaných a úspešných žiadostí o uznanie kvalifikácie v SR, ako aj navrhnúť potrebné zmeny súčasnej slovenskej právnej úpravy. V rámci projektu sa vytvorila informačná webová stránka www.migracia.euroiuris.sk, zostavila informačná brožúra pre migrantov a publikovala odborná publikácia pod názvom „Uznávanie odborných kvalifikácií migrantov z tretích štátov v Slovenskej republike“. Dňa 8. decembra 2009 sa uskutočnila záverečná konferencia venovaná projektu.¹¹⁰

3.5. Zlučovanie rodiny

3.5.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle

I (d) regulovať efektívnejšie prisťahovalectvo týkajúce sa rodín

V tejto oblasti sa v roku 2009 nezaznamenal nijaký vývoj. Bližšie informácie o legislatívnom vývoji, vývoji v oblasti aplikačnej praxe a judikatúry je dostupný vo výročnej správe o politikách v oblasti migrácie a azylu 2008¹¹¹.

3.6. Iná legálna migrácia

3.6.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle

I (f) zlepšenie informovania o možnostiach a podmienkach legálneho prisťahovalectva

¹¹⁰ Projekt občianskeho združenia EUROIURIS – Európske právne centrum financoval Európsky fond pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín v rámci všeobecného programu Solidarita a riadenie migračných tokov.

¹¹¹ Bargerová, Z., Številová, Z. Výročná správa o politikách v oblasti migrácie a azylu 2008 Slovenská republika. Bratislava: Európska migračná sieť, jún 2009.

Na úrovni EÚ sa pripravuje v spolupráci s členskými štátmi spustenie imigračného portálu (2010 – 2011), ktorý bude obsahovať základné informácie o možnostiach a podmienkach legálneho prisťahovalectva do každej z členských krajín EÚ a odkazy na národné webové stránky obsahujúce informácie o legálnom prisťahovalectve.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR má informácie tohto charakteru na svojej webovej stránke – www.employment.gov.sk v časti EÚ a medzinárodné vzťahy – voľný pohyb osôb a migrácia – zamestnávanie cudzincov. Ďalej sú to stránky www.mic.iom.sk, www.minv.sk – azyl a migrácia.

3.6.2. Ďalšie/doplňujúce informácie

Občianske združenie Centrum pre interkultúrny dialóg (CID) spustilo koncom roka 2009 internetový portál www.migranti.sk venovaný problematike migrácie na Slovensku. Portál bol vytvorený v rámci projektu *Feel at Home* podporeného EIF. Cieľom projektu bolo prispieť k ľahšej integrácii a orientácii cudzincov v slovenskej spoločnosti, ako aj priblíženie ich problémov, ktorým čelia pri začleňovaní sa do života na Slovensku.¹¹²

Ústav verejnej politiky Univerzity Komenského v Bratislave realizoval v roku 2009 projekt „Pracovná banka pre migrantov na Slovensku“, ktorý je zameraný na podporu integrácie a inkluzie migrantov v rámci slovenského pracovného trhu a miestnych komunít. Projekt bol určený nielen migrantom, ale aj aktívnym alebo potenciálnym zamestnávateľom. Realizátori projektu sa snažili identifikovať kľúčové otázky týkajúce sa potenciálu pracovných migrantov a potreby riadenej migrácie na pracovnom trhu. Výsledky výskumov, ktoré prebiehali v rámci projektu, sa ďalej spracujú vo forme odporúčania pre vypracovanie kvalitnej a dlhodobej migračnej politiky. V rámci projektu sa v októbri 2009 spustila

¹¹² Ďalšie informácie o projekte sú dostupné na www.migranti.sk a informácie o CID na www.cid.sk.

on-line platforma (informačný portál) migračnej politiky na Slovensku, ktorá poskytuje informácie cudzincom a migrantom na území Slovenskej republiky, ako napr. manuály a typy na riešenie rôznych situácií. Stránka funguje ako vzdelávací nástroj prvého kontaktu najmä pre migrantov, ale aj pre študentov, lektorov, podnikateľov, pracovníkov, rodinných príslušníkov a živnostníkov na Slovensku. Na stránke www.migration.sk môžu cudzinci požiadať o individuálne poradenstvo pomocou virtuálnej poradne a zverejniť svoje otázky v rámci on-line fóra.¹¹³ Pri príležitosti predstavenia výsledkov projektu zorganizoval Ústav verejnej politiky Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave 9. 10. 2009 diskusné fórum na tému „Slovensko sa zapojilo do zápasu o kvalifikovaných migrantov“, na ktorom sa zúčastnili zástupcovia štátnej správy, samosprávy, verejných a súkromných škôl, zamestnávateľov, mimovládnych organizácií a predstaviteľov cudzincov žijúcich na Slovensku.¹¹⁴

3.7. Integrácia

3.7.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle

I (g) podpora harmonickej integrácie v súlade so spoločnými základnými princípmi

MPSVR SR vypracovalo zásadný strategický dokument – Koncepciu integrácie cudzincov v Slovenskej republike (ďalej koncepcia), ktorú schválila vláda SR uznesením č. 338 zo 6. mája 2009. Kľúčovými východiskami pre prijatie koncepcie bola postupná harmonizácia legislatívy s právnymi predpismi Európskej únie a vytvá-

¹¹³ Integračný a informačný nástroj www.migration.sk je jeden z najdôležitejších produktov takmer ročnej práce projektového tímu Ústavu verejnej politiky Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave. Ďalšie informácie sú dostupné na <http://www.euro.gov.sk/17901/einclusion:-novy-informacny-portal-wwwmigrationsk-pre-pristahovalcov-na-slovensku.php> a www.migration.sk [cit.: 2010-2-2].

¹¹⁴ Ďalšie informácie sú dostupné na webovej stránke <http://www.iz.sk/sk/partneri/migration/konferencia-2009-12-09> [cit.: 2010-2-13].

ranie spoločnej integračnej politiky EÚ. Koncepcia bola vypracovaná na základe uznesenia vlády SR č. 415 z 9. mája 2007 a uznesenia č. 390 z 11. júna 2008 k Súhrnnej správe o stave plnenia úloh vyplývajúcich z rozpracovania Koncepcie migračnej politiky Slovenskej republiky na podmienky jednotlivých rezortov za roky 2005 – 2006, ktorými vláda SR uložila podpredsedovi vlády SR a ministrom vnútra SR a ministerke práce sociálnych vecí a rodiny SR „prijat' účinné opatrenia na zabezpečenie úloh spojených s vytváraním podmienok súvisiacich s integráciou migrantov do spoločnosti“.

Koncepcia integrácie cudzincov v SR vychádza z princípov európskej migračnej a integračnej politiky a navrhuje legislatívne, organizačné, koncepčné a praktické integračné opatrenia. Úlohou koncepcie je implementovať integračné opatrenia, ktoré prispievajú k prevencii vzniku ekonomicky, sociálne a kultúrne rozdelenej spoločnosti. Jedným zo základných cieľov koncepcie je uplatnenie tzv. *integračného mainstreamingu* pri príprave a tvorbe legislatívy. Pri vytváraní rezortných politík, právnych predpisov a pri prijímaní opatrení je potrebné dbať na dopad týchto opatrení na oblasť integrácie cudzincov.

V koncepcii sú definované integračné opatrenia v týchto oblastiach:

V oblasti zamestnanosti cudzincov a prístupu na trh práce ako jednej zo základných podmienok úspešnej integrácie cudzincov medzi navrhované opatrenia okrem iných patrí zjednodušenie administratívnej náročnosti prístupu cudzincov na trh práce a zamestnávanie a zjednodušenie administratívnej náročnosti pri získaní pobytu s cieľom zamestnania a umožnenia flexibility v prípade zmeny zamestnávateľa, napomáhanie odstraňovania spoločenských bariér a predsudkov formou interkultúrneho vzdelávania a diskusií pre zamestnávateľov, verejnosť a úradníkov.

V oblasti vzdelávania sa navrhujú opatrenia v súvislosti s jazykovým vzdelávaním, rekvalifikáciou a medzinárodným uznávaním dokladov,

ako napr. vytvorenie metodiky výučby slovenského jazyka pre dospelých cudzincov na rôznych vzdelanostných úrovniach, vytvorenie návrhu systému, štruktúry a financovania jazykových kurzov slovenského jazyka, navrhnutie a vytvorenie systému podpory kurzov kultúrnej a občianskej orientácie, ktoré cudzincov oboznámia so základnými hodnotami spoločnosti, fungovaním inštitúcií a pod., dopracovanie systému uznávania kvalifikácií, profesií a overovania vzdelania a požiadaviek pre pracovné činnosti cudzincov.

V oblasti sociálneho zabezpečenia sa navrhujú aj tieto opatrenia: v rámci prípravy právnych predpisov v oblasti sociálneho zabezpečenia dôsledne zohľadňovať potreby cudzincov a ich rodinných príslušníkov tak, aby sa postavenie cieľovej skupiny cudzincov legálne žijúcich na Slovensku postupne približovalo postaveniu občanov SR, s cieľom zmierňovať a odstraňovať chudobu či predchádzať sociálnemu vylúčeniu, priebežne prijímať opatrenia na zlepšenie života cudzincov na Slovenku a naďalej zaradovať kategórie cudzincov medzi skupiny potenciálne ohrozené vylúčením a chudobou.

Ďalšie opatrenia sa navrhujú v oblasti prístupu k ubytovaniu a zdravotnej starostlivosti, opatrenia v oblasti udeľovania štátneho občianstva, ako aj v oblasti začleňovania cudzincov do majoritnej spoločnosti, kde sa kladie dôraz na opatrenia v oblasti občianskej integrácie, zvyšovania povedomia voči cudzincom a informačno-komunikačnej stratégie. Konceptia navrhuje zároveň dlhodobé legislatívne a praktické opatrenia v oblasti integračnej politiky, ako aj nástroje a mechanizmy na spoluprácu a koordináciu aktivít hlavných subjektov v tejto oblasti.

Navrhované legislatívne a praktické opatrenia v oblasti integrácie definujú úlohy na obdobie najbližších troch až piatich rokov. V rámci vypracovania integračnej stratégie sa jej obsah a zameranie prerokovali s viacerými subjektmi štátnej správy a územnej samosprávy, ako aj akademickej obce, mimovládneho sektora a so zástupcami komunít cudzincov žijúcich na Slo-

vensku. V záverečnej fáze vypracovania koncepcie integrácie cudzincov v SR sa zohľadnili podmienky súčasnej globálnej hospodárskej a finančnej krízy a niektoré navrhované integračné opatrenia sa do istej miery prehodnotili a modifikovali.

Praktickú implementáciu jednotlivých opatrení koncepcie bude možné zhodnotiť až v nasledujúcich rokoch.

I (h) podpora výmeny informácií o najlepších postupoch v oblasti prijímania a integrácie

MPSVR SR usporiadalo 29. 6. 2009 v Bratislave konferenciu „Integrácia cudzincov na Slovensku: od koncepcie k implementácii“ v rámci národného projektu Európskeho fondu pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín „Vypracovanie analýz a odporúčaní pre tvorbu koncepcie integračnej politiky“, financovaného Európskou úniou.¹¹⁵ Zámerom konferencie bola prezentácia Koncepcie integrácie cudzincov v SR z hľadiska ďalších praktických krokov a implementácie integračných opatrení. Konferencia predstavovala fórum, na ktorom sa zúčastnili zástupcovia štátnej správy a samosprávy, medzinárodných a mimovládnych organizácií, vedeckých a výskumných organizácií, akademickej obce a v poslednom rade predstavitelia komunít cudzincov žijúcich na Slovensku.

3.7.2. Ďalšie/doplňujúce informácie

Vláda SR schválila uznesením č. 467 z 24. júna 2009 ako prílohu k súhrnnej správe o stave plnenia úloh vyplývajúcich z rozpracovania Koncepcie migračnej politiky Slovenskej republiky na podmienky jednotlivých rezortov za rok 2008 *štatút riadiaceho výboru pre migráciu a integráciu cudzincov (ďalej riadiaci výbor)*.¹¹⁶ Riadiaci výbor pre migráciu a integráciu cudzincov je zodpo-

¹¹⁵ Informácie o konferencii sú dostupné na <http://www.employment.gov.sk/index.php?SMC=1&id=16552> [cit.: 2009-11-28].

¹¹⁶ Ďalšie informácie sú dostupné na <http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/E23AB906FD6A-A70BC12575D8003E9330?OpenDocument> [cit.: 2009-11-27].

vedný za implementáciu a monitorovanie úloh vyplývajúcich z Koncepcie integrácie cudzincov v SR (máj 2009) a z Koncepcie migračnej politiky SR (naplánovaná aktualizácia na rok 2010), ako aj za koordináciu politík a stanovísk jednotlivých rezortov smerom k Európskej únii a iným medzinárodným organizáciám. Vo výbore sú zastúpení ako stáli členovia relevantné ministerstvá a verejné inštitúcie a ako ad hoc členovia mimovládne a medzinárodné organizácie, zástupcovia samosprávy a iné subjekty.

Na podporu sociálnej, ekonomickej a kultúrnej integrácie migrantov na Slovensku vyvíjalo svoju činnosť od marca až do decembra 2009 Migračné informačné centrum IOM Medzinárodnej organizácie pre migráciu (MIC). Činnosť centra v tomto roku nadväzovala na 1. fázu projektu, ktorá prebiehala v rokoch 2006 až 2008 pod iniciatívou spoločenstva Equal.

Počas 10 mesiacov aktivít v roku 2009 sa na MIC IOM obrátilo spolu 527 individuálnych klientov. Nosnou aktivitou bolo poskytovanie právneho poradenstva. Na konzultantov MIC IOM sa obracali klienti najčastejšie s otázkami týkajúcimi sa pobytu a zamestnávania cudzincov na Slovensku, ako aj s otázkami o zlúčení rodiny a rodinnom živote. Do tejto aktivity patrí aj vydávanie a distribúcia 3 typov informačných brožúr (*Pobyt cudzincov na Slovensku, Zamestnanie cudzincov na Slovensku a Občianstvo SR*) v celkovom počte 13-tisíc kusov a prevádzka webovej stránky www.mic.iom.sk, ktorá poskytuje informácie o dôležitých oblastiach života cudzincov na Slovensku, ako aj odpovede na mnohé otázky týkajúce sa pobytov cudzincov a ich zamestnávania.

Ďalšou oblasťou práce MIC IOM bola v roku 2009 pomoc pri integrácii migrantov na trh práce. V rámci tejto činnosti sa migrantom prideliťo spolu 33 finančných príspevkov na vzdelávací/rekvalifikačný kurz. Najväčší záujem bol o kurzy slovenského jazyka pre cudzincov, kurz autoškoly a počítačové kurzy. O individuálne pracovné poradenstvo, zahŕňajúce prípravu životopisu, orientáciu na trhu práce a asistenciu pri hľadaní

práce, požiadalo 14 klientov.

MIC IOM tradične spolupracuje aj s komunitami migrantov na Slovensku. V roku 2009 sa uzavrela spolupráca so 14 kultúrnymi mediátormi, ktorí zorganizovali 13 informačných stretnutí pre uzavreté komunity aj pre širokú verejnosť v rôznych mestách Slovenska.¹¹⁷

V roku 2009 IOM realizovala projekt „Budovanie expertízy kľúčových aktérov v oblasti integrácie, pracovnej migrácie a interkultúrneho dialógu“, financovaný prostredníctvom EIF. Cieľom projektu bolo prispieť k úspešnému napĺňaniu politiky integrácie migrantov na Slovensku prostredníctvom zvýšenia odborných vedomostí kľúčových zástupcov štátneho, samosprávneho a neziskového sektora v otázkach integrácie, pracovnej imigrácie a interkultúrneho dialógu, ako aj posilnenia vzájomnej spolupráce medzi uvedenými subjektmi. Tento projekt zahŕňal študijné cesty pracovníkov štátnej správy (MPSVR, ÚPSVR, ÚHCP MV SR) a územnej samosprávy (Košíc, Nitry, Bratislavy) do zahraničia (Holandska, Veľkej Británie, Švédska a Portugalska) s cieľom rozšíriť si poznatky o migračnom a integračnom manažmente a ich možnej aplikácii v SR. V rámci projektu sa o problematike integrácie, interkultúrneho dialógu a pracovnej migrácie zorganizovali dva workshopy,¹¹⁸ ktoré nadväzovali na uskutočnené študijné cesty. Na záver projektu sa jeho výstupy (zistenia, výsledky, odporúčania) prezentovali v rámci diskusného panela „Sme na Slovensku pripravení prijímať migrantov?“ na jednodňovej konferencii „Migrácia v Slovenskej republike v roku 2009“ a publikoval sa a distribuoval zborník projektu, ktorý obsahuje výber z podkladov, štúdií a materiálov získaných v priebehu jednotlivých aktivít projektu – na jednotlivých stretnutiach v rámci študijných ciest a počas workshopov. V zborníku sú obsiahnuté aj poznatky a osvedčené postupy odborníkov z krajín, ktoré majú na rozdiel od Slovenska s integráciou migrantov dlhobojšiu skúse-

¹¹⁷ www.mic.iom.sk.

¹¹⁸ Integrácia migrantov na miestnej úrovni – Výmena skúseností a budúce výzvy (27. – 29. októbra 2009) a Budovanie konkurencieschopnej politiky pracovnej migrácie pre budúcnosť (18. – 20. novembra 2009).

nosť, takže už aplikovali alebo zavádzajú do praxe metódy a prístupy, ktoré napomáhajú lepšiu integráciu migrantov. Zároveň do zborníka krátkymi článkami prispeli účastníci študijných ciest a workshopov.

Dňa 14. 12. 2009 sa uskutočnil seminár „Integrácia migrantov – vieme, čo chceme?“, na ktorom sa prezentovali projekty viacerých inštitúcií. Univerzita Komenského v Bratislave prezentovala projekt „Kvalitný výskum – podmienka úspešnej integrácie“. Nadácia Milana Šimečku predstavila projekt „Integrácia detí štátnych príslušníkov tretích krajín do slovenského vzdelávacieho systému“. ¹¹⁹ Inštitút pre verejné otázky (IVO) prezentoval projekt „Medzinárodná výmena skúseností v oblasti využívania indikátorov integrácie“. Následne sa uskutočnili dva workshopy zamerané na verejnú politiku a indikátory migračnej politiky a skúsenosti so vzdelávaním detí cudzincov v školách. ¹²⁰

Medzi ďalšie projekty, ktoré sa uskutočnili v období od marca do decembra 2009, patrili projekt „Rodinné a rodové aspekty integrácie migrantov z tretích krajín“, ktorý realizoval IVO. Cieľom projektu bolo výskumne zmapovať a priblížiť pozíciu migrantov z tretích krajín, žijúcich na Slovensku, s hlavným dôrazom na ich rodinný život, rodové aspekty ich pozície a možnosti integrácie. Výskumne sa projekt zameriaval na špecifickú situáciu žien migrantiek, ktoré zažívajú viacnásobné znevýhodnenie v porovnaní s ostatnými skupinami migrantov. Hlavný dôraz sa kládol na integráciu vo všetkých relevantných dimenziách – sociálno-ekonomickej, právno-politickej, kultúrno-náboženskej. Projekt vyústil do odporúčaní rôznym verejným aktérom, potenciálnym zamestnávateľom i samotným migrantom. ¹²¹

IVO zároveň realizoval prostredníctvom financovania z EIF projekt „Medzinárodná spolupráca a výmena skúseností vo využívaní indikátorov

integrácie“. ¹²² V rámci projektu sa 26. júna 2009 v Bratislave uskutočnil medzinárodný odborný seminár „Výmena skúseností vo využívaní indikátorov integrácie“ s cieľom otvoriť diskusiu o kľúčových témach a problémoch, ktoré sa týkajú výskumu, sledovania a monitorovania integrácie cudzincov na Slovensku. ¹²³ Projekt si kládol za cieľ vytvoriť skupinu, resp. sieť expertov, ktorí sa odborne zaoberajú výskumom migrácie a integrácie migrantov. Hlavným účelom siete je výmena odborných i praktických skúseností s využívaním indikátorov integrácie účelom s cieľom ich praktického použitia pri nastavovaní integračných politík, ako aj následného získavania informácií o stupni integrácie migrantov. ¹²⁴

3.8. Občianstvo a naturalizácia

3.8.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle

V tejto oblasti sa v roku 2009 nezaznamenal nijaký vývoj.

3.8.2. Ďalšie/doplňujúce informácie

V rámci prijatej Koncepcie integrácie cudzincov v SR sa navrhovali aj opatrenia na ďalšie roky v oblasti udeľovania štátneho občianstva. Navrhuje sa doplniť zákon o štátnom občianstve a prijať príslušné vykonávacie predpisy tak, aby sa umožnil jednoznačný výklad, najmä pokiaľ ide o preukazovanie znalostí potrebných na získanie štátneho občianstva. Úroveň znalostí, ktorá je podmienkou udelenia štátneho občianstva, by mala byť obsahovo vymedzená študijnou literatúrou, ktorá by bola dostupná všetkým žiadateľom bez rozdielu. Ďalším navrhovaným opatrením je prehodenie a vymedzenie kritérií posudzovania znalosti slovenského jazyka, t. j. dosiahnutej znalostnej úrovne podľa me-

¹²² Spolupracujúce organizácie: Inštitút pre verejné otázky, Multikultúrne centrum Praha, Migration Policy Group.

¹²³ Na seminári sa popri predstaviteľoch verejnej správy, odborníkoch a aktivistoch zo Slovenska zúčastnili aj poprední experti zo zahraničných pracovísk – Migration Policy Group či Multikultúrne centrum Praha.

¹²⁴ Ďalšie informácie sú dostupné na www.ivo.sk.

¹¹⁹ Oba projekty sa financovali z EIF.

¹²⁰ Ďalšie informácie sú dostupné na webovej stránke http://www.ivo.sk/buxus/docs//migracia/Program_Integracia_migrantov.pdf [cit.: 2010-2-10].

¹²¹ Ďalšie informácie o projekte sú dostupné na www.ivo.sk.

dzinárrodných noriem spoločného európskeho referenčného jazykového rámca (CEFR), prehodnotenie zákonnej definície nepretržitého pobytu ako podmienky na udelenie občianstva v SR a umožnenie udelenia výnimky pre porušenie tejto lehoty vo výnimočných prípadoch podľa zákona (napr. študijná stáž v zahraničí, verejný záujem) a ďalšie opatrenia.

Legislatívne zmeny upravujúce oblasť občianstva v priebehu roka 2009 nenastali.

UNHCR zorganizovalo 16. 12. 2009 diskusiu za okrúhlym stolom o problematike osôb bez štátnej príslušnosti v SR, na ktorej sa zúčastnili zástupcovia relevantných orgánov štátnej správy a mimovládnych organizácií. Diskusia sa zameriavala na výmenu názorov o potrebe jasných a jednotných pravidiel upravujúcich postup pri určovaní postavenia osoby ako osoby bez štátnej príslušnosti v SR.

3.9. Nelegálne prisťahovalectvo

3.9.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle

II (a) legalizácia iba jednotlivých prípadov

V tejto oblasti sa v roku 2009 nezaznamenal nijaký vývoj. Podľa publikácie REGINE Legalizácia v Európe (preklad autorky) ¹²⁵, sa na Slovensku nikdy neuskutočnila legalizácia. Podľa MV SR sa však „tolerovaný pobyt“ môže vnímať ako mechanizmus podľa definície ¹²⁶ programu REGINE. Mechanizmus tolerovaného pobytu zabezpečuje predchádzanie nelegálnemu pobytu a na Slo-

¹²⁵ Baldwin-Edwards, M., Kraler, A. (ed.). REGINE Regularisations in Europe. Amsterdam: European Commission/Amsterdam University Press, 2009, pp. 432 – 433.

¹²⁶ Ibidem, p. 9. „The term regularisation has no clear defined meaning, either legally or through general usage. Historically, legalisation or amnesty for those in an irregular status has very different origins across countries...“, „For the purpose of the REGINE project: Regularisation is defined as any state procedure by which third country nationals who are illegally residing, or who are otherwise in breach of national immigration rules, in their current country of residence are granted a legal status.“

vensku existuje od roku 2002 ¹²⁷. Podľa MV SR je momentálne vyhovujúci a SR neplánuje v blízkej budúcnosti implementovať nijaké legalizačné programy. ¹²⁸

II (g) dôsledne bojovať prostredníctvom sankcií proti osobám, ktoré využívajú cudzincov s nelegálnym pobytom

V rámci boja proti nelegálnej migrácii sa prijala smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov ¹²⁹. V podmienkach Slovenskej republiky bude potrebné upraviť v rámci transpozičnej lehoty platnú legislatívu – najmä zákon o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, zákon o inšpekcii práce, zákon o službách zamestnanosti, Zákonník práce, zákon o pobyte cudzincov, Trestný zákon v súlade s cieľmi stanovenými v tejto smernici.

3.10. Boj proti obchodovaniu s ľuďmi

3.10.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle

II (e) spolupráca s krajinami pôvodu a tranzitu, najmä v boji proti obchodovaniu s ľuďmi, a lepšie informovanie ohrozeného obyvateľstva

Medzi najznámejšie aktivity v roku 2009, ktoré sa týkajú oblasti spolupráce s krajinami pôvodu a tranzitu, najmä v boji proti obchodovaniu s ľuďmi, môžeme zaradiť tieto:

¹²⁷ Tolerovaný pobyt zaviedol nový zákon o pobyte cudzincov v roku 2002.

¹²⁸ Baldwin-Edwards, M., Kraler, A. (ed.). REGINE Regularisations in Europe. Amsterdam: European Commission/Amsterdam University Press, 2009, p. 434.

¹²⁹ Ú. v. EÚ L 168, 30. 6. 2009.

V dňoch 4. – 5. 3. 2009 sa uskutočnilo stretnutie EUBAM – európskej hraničnej misie v Moldavsku v Kišineve. EUBAM organizovala stretnutie hraničných operatívnych služieb zaoberajúcich sa potieraním organizovaných foriem nelegálnej migrácie občanov Moldavska a Ukrajiny. Na stretnutí sa zúčastnili zástupcovia Rakúska, Talianska, Slovenska, Moldavska, Ukrajiny, FRONTEX-u a EUROPOL-u¹³⁰.

V súvislosti s realizáciou aktivít mobilitného partnerstva s Moldavskom (aktivity „Výmena informácií a najlepších postupov v oblasti boja proti nelegálnej migrácii a prevádzach“) sa koncom roka 2009 uskutočnilo prijatie 10 príslušníkov Moldavska, ktorým sa prostredníctvom zástupcov ÚHCP MV SR poskytlo školenie v týchto oblastiach: boj proti nelegálnej migrácii, ochrana vonkajších hraníc, vízový a pobytový režim, návraty a readmisia, azyl.

Medzi orgánmi hraničných operatívnych útvarov SR a Ukrajiny je uzatvorený „Protokol medzi Úradom hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru a Správou Štátnej hraničnej služby Ukrajiny o priamej vzájomnej spolupráci operatívnych orgánov“. V rámci bilaterálnej spolupráce so Štátnou hraničnou službou Ukrajiny a pri odhaľovaní prípadov prevádzach sa pracovníci ÚHCP MV SR zúčastňujú na operatívnych hraničných stretnutiach.

Stretnutia so Štátnou hraničnou službou Ukrajiny prebiehajú na troch úrovniach:

- hraničné operatívne stretnutia operatívnych pracovníkov (asi 4x do mesiaca),
- stretnutia regionálnych vedúcich operatívnych služieb (asi 1x za mesiac),
- stretnutia vedúcich funkcionárov operatívnych služieb (asi 2 – 3x do roka).

Spolupráca je na dobrej úrovni.

V zmysle intenzívnej spolupráce medzi policajnými zložkami členských štátov EÚ prebiehajú neustále stretnutia a vzájomná výmena opera-

tívnych informácií, týkajúcich sa spoločných rozpracovaných prípadov organizovanej nelegálnej migrácie a prevádzach. Spolupráca prebieha na bilaterálnej aj multilaterálnej úrovni formou členstva v analytických súboroch EUROPOL-u, formou členstva v INTERPOL-e, aktívnej účasti na projektoch COSPOL a aj v regionálnych zoskupeniach (dunajský región).

3.10.2. Ďalšie/doplňujúce informácie

Od roku 2008 financuje program IOM týkajúci sa návratu a reintegrácie osôb, ktoré sa stali obeťmi obchodovania, MV SR ako súčasť národného programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi. Cieľom programu je zabezpečiť dobrovoľný návrat a reintegráciu obetí obchodovania s ľuďmi¹³¹ prostredníctvom poskytovania komplexnej asistencie v zmysle medzinárodných dokumentov v oblasti pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi. V rámci programu návratu a reintegrácie obetí obchodovania s ľuďmi sa v roku 2009 realizoval projekt „Poskytovanie komplexnej reintegračnej asistencie a vzdelávacích aktivít v oblasti prevencie a budovania kapacít spolupracujúcich subjektov Programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi v SR“.

Súčasťou projektu bola aj prevádzka národnej linky pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi 0800 800 818¹³². Národná linka pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi zaznamenala v roku 2009 spolu 1 073 hovorov.¹³³ V rámci poskytnutých

¹³¹ Cieľovou skupinou sú občania slovenského pôvodu, s ktorými sa obchodovalo v iných krajinách, ako aj cudzinci, u ktorých existuje podozrenie, že sa s nimi mohlo obchodovať na Slovensku.

¹³² IOM prevádzkuje národnú linku pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi od 1. júla 2008. Ďalšie informácie o projekte sú dostupné na webovej stránke <http://www.iom.sk/sk/aktivity/obchodovanie-s-ludmi/aktualne-projekty/13-narodna-linka-pomoci-obetiam-obchodovania-s-ludmi-0800-800-818> [cit.: 2010-2-10].

¹³³ Z toho bolo 639 hluchých volaní, t. j., keď sa po prijatí hovoru volajúci neohlásil ani nezanechal v odkazovej schránke nijaký odkaz alebo číslo národnej linky len prezvonil. Prijatých hovorov bolo spolu 434. V rámci nich sa poskytlo 234 telefonických konzultácií. Z celkového počtu prijatých hovorov bolo 200 volaní, v ktorých len vznikol telefonický kontakt operátora s kontaktnou osobou. Telefonická konzultácia však v týchto prí-

služieb sa konzultovali tieto oblasti poradenstva (pozri graf 1).

Na základe fungovania národnej linky pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi bolo v roku 2009 identifikovaných 5 osôb, ktoré sa v minulosti stali obeťmi obchodovania s ľuďmi.

Špecifickým účelom projektu bolo budovanie kapacít relevantných organizácií a inštitúcií na Slovensku s cieľom posilniť mechanizmus identifikácie obetí obchodovania a zabezpečiť širokú dostupnosť a kvalitu reintegračných služieb osobám/obetiam obchodovania s ľuďmi na celom území SR¹³⁴.

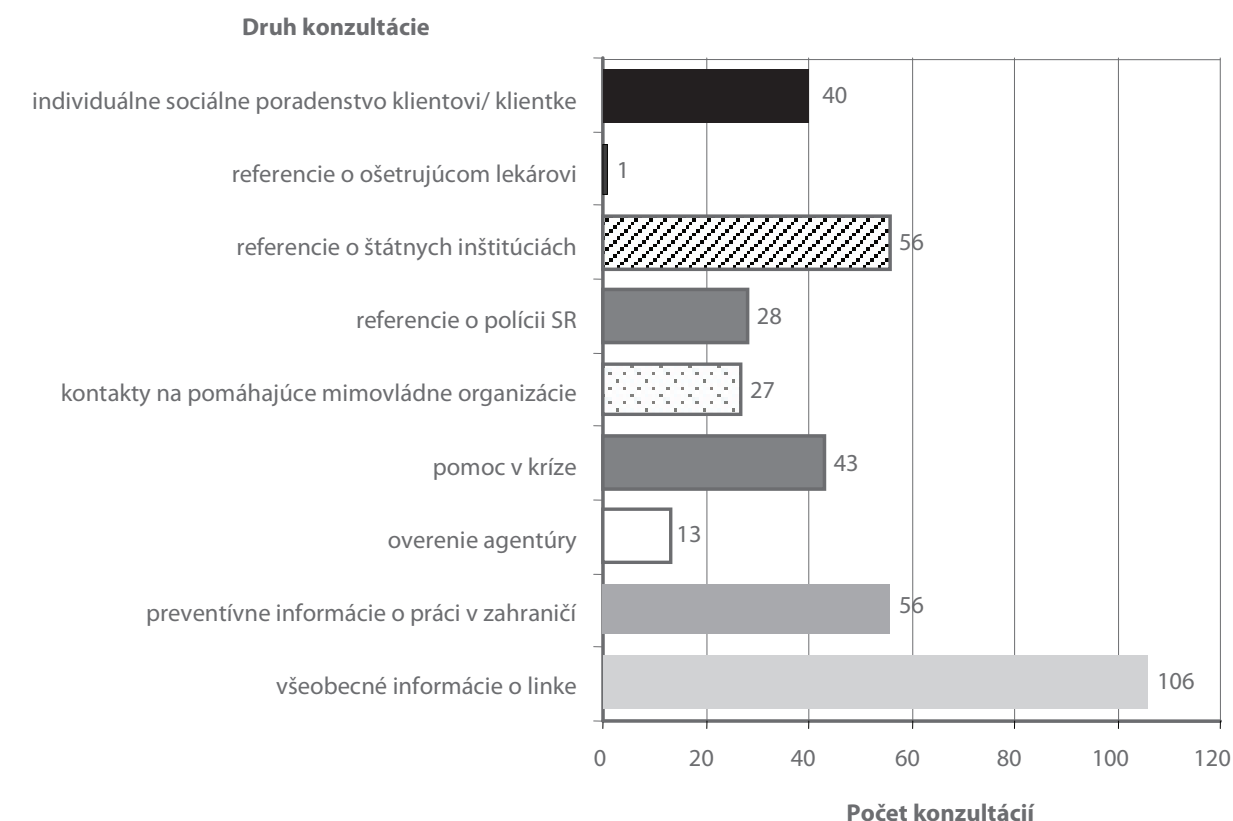
padoch neprebehla z dôvodu, že išlo o omyl alebo o zneužitie telefonického linky.

¹³⁴ Ďalšie informácie o projekte sú dostupné na webovej stránke <http://www.iom.sk/sk/aktivity/obchodovanie-s-ludmi/aktualne-projekty/15-program-navratu-a-reintegracie-obchodovanych-osob> [cit.: 2010-2-10].

Projekt „Posilnenie identifikácie obetí obchodovania s ľuďmi medzi žiadateľmi o azyl v SR a komplexný systém informovania o programe asistovaných dobrovoľných návratov so zreteľom na potreby migrantov“, spolufinancovaný Európskym fondom pre utečencov, sa realizoval prostredníctvom IOM od marca do decembra 2009. Cieľom projektu bolo systematické vzdelávanie odborníkov pracujúcich so žiadateľmi o azyl, tematicky zamerané na včasnú identifikáciu obetí obchodovania s ľuďmi medzi žiadateľmi o azyl, poskytnutie potrebnej odbornej pomoci prostredníctvom národného referenčného rámca a náležitej prednávratovej prípravy, ak sa takáto obeť rozhodne využiť Program asistovaných dobrovoľných návratov na návrat domov.¹³⁵

¹³⁵ Ďalšie informácie o projekte sú dostupné na webovej stránke <http://www.iom.sk/sk/aktivity/obchodovanie-s-ludmi/aktualne-projekty/14-posilnenie-identifikacie-obeti-obchodovania-s-ludmi-medzi-ziadatelmi-o-azyl-v-sr> [cit.: 2010-2-10].

Graf 1. Telefonické konzultácie za obdobie od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2009.

Zdroj: IOM, január 2010.

V roku 2009 sa uskutočnili aj školenia v rámci projektu „Budovanie kapacít vybraných odborníkov v oblasti prevencie obchodovania s ľuďmi pracujúcich s ohrozenými, sociálne znevýhodnenými skupinami“ financovaného Radou vlády SR pre prevenciu kriminality. Cieľom projektu bolo vytvoriť lokálne siete vyškolených odborníkov a realizácia individuálnych a skupinových preventívnych aktivít so sociálne znevýhodnenými skupinami, ktoré špecificky ohrozuje obchodovanie s ľuďmi.

Výsledkom vzájomnej koordinácie MV SR, Rady vlády SR pre prevenciu kriminality a Európskeho fondu pre utečencov bolo v mesiacoch január až december 2009 38 uskutočnených školení, v rámci ktorých sa vyškolilo 522 vybraných odborníkov spolupracujúcich na programe podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi v SR v oblasti prevencie, identifikácie a následnej pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi.

3.11. Návratová migrácia

3.11.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle

II (b) uzatváranie dohôd o readmisii na úrovni EÚ alebo na bilaterálnej úrovni

Dňa 13.10.2009 nadobudla platnosť readmisná dohoda s Chorvátskom. K už platným readmisným dohodám sa v roku 2009 pripravovali vykonávacie protokoly s Ruskou federáciou, Albánskom, Srbskom, Macedónskom, Čiernou Horou, Moldavskom a Ukrajinou)¹³⁶.

V roku 2009 sa neuzavrela nijaká readmisná dohoda.¹³⁷

¹³⁶ Informáciu poskytl MZV SR.

¹³⁷ Slovenská republika uzatvorila na bilaterálnej úrovni dohodu o readmisii s týmito štátmi: členské štáty EÚ – Česká republika, Poľská republika, Maďarská republika, Rakúska republika, Rumunsko, Slovinská republika, Bulharská republika, Francúzska republika, Talianska republika, Španielske kráľovstvo, Spolková republika Nemecko, Švédске kráľovstvo, Belgické kráľovstvo – Luxemburské veľkovojvodstvo – Holandské kráľovstvo, Nórske kráľovstvo, Švajčiarska konfederácia a krajiny mimo EÚ – Ukrajina

II (f) stimulačné opatrenia zamerané na pomoc pri dobrovoľnom návrate a vzájomné informovanie

Na území Slovenskej republiky sa realizácia programu dobrovoľných návratov začala podpisom dohody o spolupráci medzi Ministerstvom vnútra SR a Medzinárodnou organizáciou pre migráciu 20. augusta 1998 o pomoci pri návrate neúspešných žiadateľov o azyl a ilegálnych migrantov do krajiny pôvodu. Právnym základom realizácie dobrovoľných návratov je okrem uvedenej dohody aj zákon o pobyte cudzincov a zákon o azyle.

V oblasti dobrovoľných návratov sa ÚHCP MV SR v roku 2009 podieľalo a spolupracovalo pri implementácii projektov IOM spolufinancovaných z fondov Európskej únie. Ide o tieto projekty:

1. „Posilnenie mechanizmov a harmonizácia štandardov v oblasti dobrovoľných návratov nelegálnych migrantov v členských štátoch strednej Európy“, ktorý je určený nelegálnym migrantom z tretích krajín, ktorí sa ocitli na území krajín V 4. Jeho tri fázy sa realizujú od roku 2006 s plánovaným ukončením do 31. januára 2010. Cieľom projektu je poskytovať prostriedky na posilnenie dobrovoľných návratov cieľovej skupiny vrátane poskytnutia pomoci pri reintegrácii v krajine pôvodu a harmonizácia postupov s politikou Európskej únie. V rámci projektu a jeho troch fáz požiadalo o reintegračnú podporu 37 cudzincov. V spolupráci s misiami IOM bolo podporených 19 cudzincov, ktorí vypracovali reálny návrh na podnikanie, resp. aktivity generujúce príjem po návrate do krajiny pôvodu.

2. „Pomoc pri návrate a reintegrácii neúspešných žiadateľov o azyl a ilegálnych migrantov zo Slovenskej republiky do krajiny pôvodu.“ Hlavným cieľom projektu je informovať cieľovú skupinu o dobrovoľných návratoch a posilniť mechanizmy poskytovania účinnej reintegračnej pomoci cieľovej skupine s cieľom stabilizácie po návra-

na (vykonávateľná iba počas prechodného obdobia stanoveného dohodou na úrovni EÚ), Chorvátska republika, Vietnamská socialistická republika).

te do krajiny pôvodu. Projekt sa začal realizovať 22. 4. 2009 a potrvá do 30. 4. 2010. V rámci projektu sa uskutočnila celoslovenská informačná kampaň o asistovaných dobrovoľných návratoch a ponávratovej reintegračnej pomoci, spropagovala sa zvýhodnená informačná linka 0850 211 262, aktualizovala webová stránka www.avr.iom.sk, realizovali dobrovoľné návraty do tretích krajín (v roku 2009 sa do krajiny pôvodu vrátilo 139 cudzincov), poskytovala sa praktická prednávratová pomoc, vreckové pri návrate a finančné prostriedky určené na reintegračné aktivity po návrate do krajiny pôvodu¹³⁸. Počas projektu požiadalo o reintegračnú podporu 20 cudzincov, do februára 2010 ju získalo 10 cudzincov. Do konca apríla 2010 môžu získať finančný príspevok na reintegráciu ešte 3 cudzinci.

3. „Posilnenie spolupráce s príslušnými orgánmi tretích krajín v oblasti realizácie asistovaných dobrovoľných návratov.“ Hlavným cieľom projektu bolo zefektívniť proces realizácie asistovaných dobrovoľných návratov príslušníkov tretích krajín do krajiny pôvodu prostredníctvom posilnenia spolupráce a súčinnosti medzi IOM, ďalšími relevantnými subjektmi na území Slovenskej republiky (MV SR, MZV SR a pod.) na jednej strane a na druhej strane medzi ministerstvami, konzulárnymi a imigračnými úradmi tretích krajín, ktoré poskytujú informácie a náhradné cestovné doklady potrebné na presun migranta do krajiny pôvodu¹³⁹. V rámci projektu sa uskutočnili dve aktivity: diskusia za okrúhlym stolom s cieľom výmeny informácií o programe asistovaných dobrovoľných návratov a procese zabezpečenia náhradných cestovných dokladov so zainteresovanými stranami a pracovná cesta do Indie. Výstupom je detailná správa, ktorá obsahuje odporúčania pre ďalšie posilnenie spolupráce medzi IOM, relevantnými subjektmi

¹³⁸ Ďalšie informácie o projekte asistovaných návratov sa nachádzajú aj v 3. kapitole a na webovej stránke <http://avr.iom.sk/donor-projektu/o-projekte.html> [cit.: 2010-2-10].

¹³⁹ Ďalšie informácie o projekte sú dostupné na webovej stránke <http://www.iom.sk/sk/aktivity/dobrovolne-navraty/aktualne-projekty/10-posilnenie-spoluprace-s-prislusnymi-organi-tretich-krajin-v-oblasti-asistovanych-dobrovolnych-navratov> [cit.: 2010-2-10].

na Slovensku a vybranými krajinami. Projekt sa realizoval od júna do konca novembra 2009.

Cieľom všetkých spomínaných projektov je posilniť pomoc v rámci dobrovoľných návratov do krajiny pôvodu, skvalitniť poradenské služby, šíriť informácie o programe dobrovoľných návratov, budovať kapacity, posilniť spoluprácu so štátnymi inštitúciami a sprístupniť program dobrovoľných návratov čo najširšej skupine migrantov.

3.12. Vonkajšie vzťahy/globálny prístup

3.12.1. Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle

V (a) uzavierať s krajinami pôvodu a tranzitu dohody na úrovni EÚ alebo na dvojstrannej úrovni, ktoré obsahujú ustanovenia o legálnej a nelegálnej migrácii a rozvoji

SR v referenčnom období neuzatvorila s krajinami pôvodu a tranzitu dohody na bilaterálnej úrovni, ktoré by obsahovali ustanovenia o legálnej a nelegálnej migrácii.

V rámci globálneho prístupu však Slovenská republika aktívne participuje na projektoch, najmä na mobilitnom partnerstve s Moldavskou republikou a na budovaní migračných partnerstiev, kde je jedným z partnerských štátov projektu¹⁴⁰.

V (b) ponúknuť štátnym príslušníkom partnerských krajín na východ i juh od Európy možnosť legálneho prisťahovalectva

V tejto oblasti sa v roku 2009 nezaznamenal nijaký vývoj.

¹⁴⁰ Informácie poskytol ÚHCP MV SR.

V (c) spolupráca s krajinami pôvodu a tranzitu v záujme odrádzania od nelegálneho prisťahovalectva alebo jeho predchádzania

ÚHCP MV SR sa v rámci boja s nelegálnou migráciou snaží o podpísanie readmisných dohôd s krajinami pôvodu, pretože efektívne plnenie readmisných dohôd je jedna z účinných foriem odrádzajúcich od nelegálneho prisťahovalectva.

V (d) lepšie začlenenie politiky migrácie a rozvoja

Hlavnými prioritami SR v oblasti rozvojovej spolupráce v rokoch 2009 – 2013 je posilňovať stabilitu a dobré spravovanie vecí verejných v oblastiach a štátoch prioritného záujmu SR z hľadiska hospodárskych záujmov SR a snaha prispievať k rozvoju, a tým k znižovaniu chudoby a hladu v rozvojových krajinách prostredníctvom efektívnejšie a cielene poskytovanej rozvojovej a humanitárnej pomoci¹⁴¹.

Dňa 4. 3. 2009 vláda SR schválila z iniciatívy MZV SR strednodobú stratégiu oficiálnej rozvojovej pomoci Slovenskej republiky na roky 2009 – 2013. Tento koncepčno-strategický materiál predstavuje východisko pre všetky plánovacie a programovacie dokumenty v oblasti oficiálnej rozvojovej pomoci na najbližších päť rokov. Stratégia reflektuje vývoj zahraničnopolitických záujmov SR, zmenu, ktorú SR dosiahla ako nový darca od roku 2003, vrátane dobudovania systému rozvojovej pomoci, skúsenosti získané z poskytovania rozvojovej pomoci, ako aj záväzky SR vyplývajúce z členstva v EÚ.

Jedným z troch základných pravidiel poskytovania rozvojovej pomoci, ku ktorým sa SR v stratégii explicitne hlási, je koherencia v prospech rozvoja, t. j. posilnenie koherencie rozvojovej politiky SR s prioritami zahraničnej, bezpečnostnej, ekonomickej, ako aj migračnej politiky SR.

Rozvojová pomoc SR sa uskutoční v krajinách, ktoré z pohľadu SR aj EÚ predstavujú dôležité krajiny pôvodu a tranzitu migrantov (napr. Ukrajina, Gruzínsko, Moldavsko, Afganistan a Vietnam).

Európsky pakt obsahuje výzvu pre členské štáty, aby s cieľom lepšie začleniť politiku migrácie a rozvoja v rámci priorít stanovených v spolupráci s partnerskými krajinami presadzovali projekty solidárneho rozvoja, ktoré zlepšujú životné podmienky ľudí napríklad z hľadiska výživy alebo v oblasti zdravia, vzdelávania, odbornej prípravy a zamestnania. Túto výzvu schválená strednodobá stratégia rešpektuje a primerane zohľadňuje.

Stratégia definuje štyri sektorové priority rozvojovej pomoci SR, ktorých výber má napomôcť podporu trvalo udržateľného rozvoja (hospodárskeho, sociálneho a ekologického) partnerských krajín: *budovanie demokratických inštitúcií, právneho štátu, občianskej spoločnosti a mieru* – SR je pripravená podeliť sa o svoje skúsenosti a znalosti týkajúce sa reformného procesu v kľúčových sektoroch, ako sú demokratizácia, budovanie právneho štátu, rozvoj občianskej spoločnosti a pod.; *sociálny rozvoj* – SR je pripravená pomôcť v oblastiach ako zdravotníctvo, vzdelávanie detí a dospelých, sociálne služby a pod.; *ekonomický rozvoj, budovanie trhového prostredia, posilnenie makroekonomického prostredia, riadenie verejných financií, podpora malých a stredných podnikov* – SR poskytne svoje skúsenosti a znalosti z ekonomických reforiem (napr. vytváranie podnikateľského prostredia vrátane podpory zvyšovania zamestnanosti a podpory malého a stredného podnikania a pod.; *rozvoj infraštruktúry s pozitívnym vplyvom na trvalo udržateľný rozvoj a ochranu životného prostredia* – SR bude v oblasti rozvoja infraštruktúry podporovať okrem iného výstavbu hospodárskej infraštruktúry súvisiacej s obchodom, ochranu životného prostredia, pôdohospodárstvo, potravinovú bezpečnosť a pod.¹⁴²

141 [http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/1B71-C1003E418302C125756900473162/\\$FILE/Zdroj.html](http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/1B71-C1003E418302C125756900473162/$FILE/Zdroj.html) [cit.: 2009-11-28].

142 Strednodobá stratégia oficiálnej rozvojovej pomoci Slovenskej republiky na roky 2009 – 2013, schválená vládou SR uznesením č. 170 z 4. marca 2009. Dostupná na

V (e) podpora opatrení spoločného rozvoja a podpora prevodu úspor migrantov

V tejto oblasti sa v roku 2009 nezaznamenal nijaký vývoj.

3.13. Politiky v iných oblastiach

Nezaznamenal sa žiadny vývoj v roku 2009.

[http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/1B71-C1003E418302C125756900473162/\\$FILE/Zdroj.html](http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/1B71-C1003E418302C125756900473162/$FILE/Zdroj.html) [cit.: 2009-11-28].

4.1. Transpozícia legislatívy EÚ v roku 2009

Zmeny v zákone č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov súvisiace s prijatím vízového kódexu a s transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území, opisuje časť 3.1.1. II (c) Legislatívny vývoj.

4.2. Skúsenosti a diskusie o ne-/implementácii legislatívy EÚ

V súvislosti s prijímaním a následným implementovaním legislatívy EÚ z oblasti migrácie a azylu do národného právneho poriadku sa v roku 2009 nezaznamenali verejné diskusie alebo príspevky akademickej obce, okrem jednej výnimky. Ako sme už uviedli v časti 3.6.2, Ústav verejnej politiky Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave usporiadal 9. 10. 2009 diskusné fórum na tému „Slovensko sa zapojilo do zápasu o kvalifikovaných migrantov“, na ktorom sa zúčastnili zástupcovia štátnej správy, samosprávy, verejných a súkromných škôl, zamestnávateľov, mimovládnych organizácií a predstavitelia cudzincov žijúcich na Slovensku. Prednášku s názvom „Modrá karta a pripravenosť Slovenska implementovať novú európsku direktívu modrej karty“ predniesol zástupca sekcie legislatívy a vonkajších vzťahov MV SR v súvislosti s potrebou implementácie smernice o vysoko kvalifikovaných pracovníkoch¹⁴³.

¹⁴³ Ďalšie informácie sú dostupné na webovej stránke <http://www.iz.sk/sk/partneri/migration/konferencia-2009-12-09> [cit.: 2010-2-13].

Príloha. Metodológia, pojmy a definície

A1.1. Metodológia

Národná správa o politikách v oblasti azylu a migrácie za rok 2009 v Slovenskej republike bola spracovaná podľa požiadaviek stanovených Európskou komisiou. Metodologicky je práca postavená na štúdiu dostupnej odbornej literatúry, legislatívy, monitorovania tlače, výskumných štúdií, internetových zdrojov, informácií uverejnených na internetových stránkach rozhodujúcich inštitúcií a organizácií, štatistických informácií a informácií známych zostavovateľke správy z vlastnej praxe v oblasti migrácie a azylu.

Zostavovateľka správy získala informácie aj z rozhovorov so zástupcami ÚHCP MV SR, MÚ MV SR, MPSVR SR. ÚHCP MV SR, MÚ MV SR a MP-SVR SR poskytli informácie a štatistiky.

Informácie a konzultácie týkajúce sa situácie v oblasti dodržiavania základných ľudských práv migrantov v SR a monitorovania médií poskytli zástupcovia Slovenského národného strediska pre ľudské práva.

Mimoriadne dôležitými literárnymi zdrojmi boli aj internetové stránky ďalších relevantných štátnych, medzinárodných i mimovládnych inštitúcií, ako i materiály a brožúry, ktoré vydali.

Keďže literatúra z oblasti azylu a migrácie v SR nie je rozsiahla, autorka vychádzala nielen z dostupnej literatúry, ale i zo správ uverejnených Európskou migračnou sieťou za predchádzajúce roky: Grethe Guličová, M. Bargerová, Z. Organizácia azylovej a migračnej politiky v Slovenskej republike. Bratislava: Európska migračná sieť, 2008, ktorá je dostupná na webovej stránke <http://www.emn.sk> a Bargerová, Številová. Výročná správa o politikách v oblasti migrácie a azylu 2008 Slovenská republika. Bratislava: Európska migračná sieť, jún 2009, ktorá je dostupná na <http://www.emn.sk>.

Legislatívne skratky

Návratová smernica – smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území, Ú. v. EÚ L 348, 24. 12. 2008.

Smernica o sankciách – smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov, Ú. v. EÚ L 168, 30.

Smernica o vysoko kvalifikovaných pracovníkoch/smernica o tzv. modrých kartách – smernica Rady 2009/50/ES z 25. mája 2009 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vysoko kvalifikovaného zamestnania, Ú. v. EÚ L 155, 18. 6. 2009.

Ústava SR – Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb., ako vyplýva zo zmien a doplnení vykonaných ústavným zákonom č. 244/1998 Z. z., ústavným zákonom č. 9/1999 Z. z., ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z., ústavným zákonom č. 140/2004 Z. z. a ústavným zákonom č. 323/2004 Z. z.

Zákon o pobyte cudzincov – zákon č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon o azyle – zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon o službách zamestnanosti – zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Implementácia legislatívy EÚ

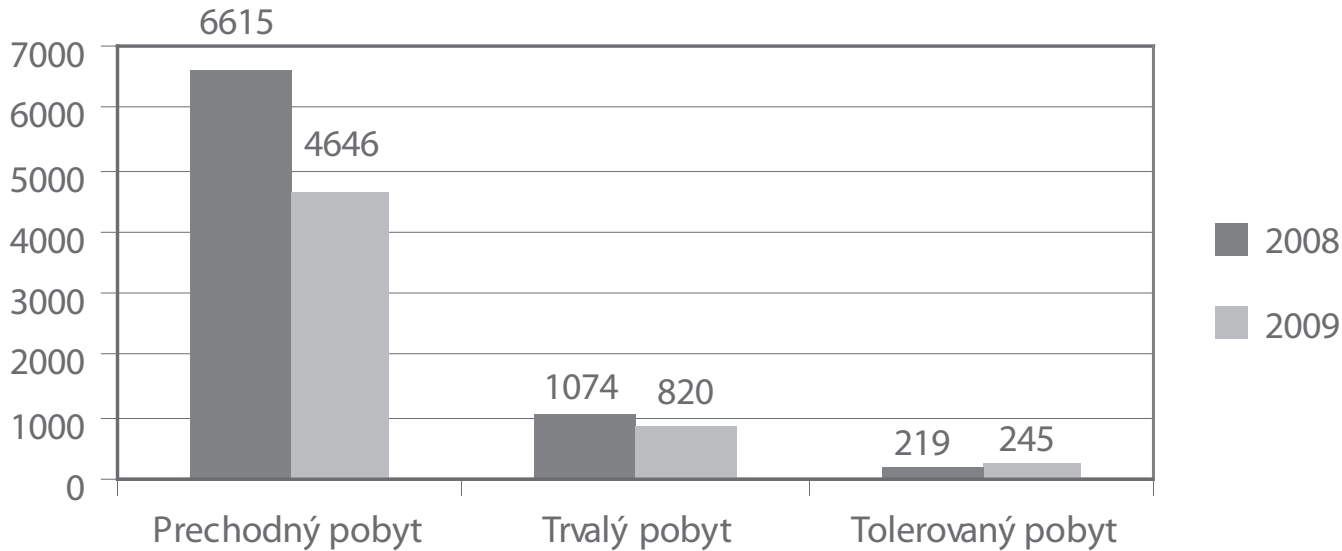
A1.2. Štatistiky – migrácia

Druhy povolených pobytov za roky 2008 a 2009

Druh pobytu		2008	2009
Prechodný pobyt		6 615	4 646
	štátni príslušníci tretích krajín	6 615	4 646
Trvalý pobyt		9 689	6 871
Z toho	štátni príslušníci tretích krajín	1 074	820
	občania EHP	8 615	6 051
Tolerovaný pobyt		249	273
Z toho	štátni príslušníci tretích krajín	219	245
	občania EHP	30	28
Pobyty spolu		16 553	11 790
Z toho	štátni príslušníci tretích krajín	7 908	5 711
	občania EHP	8 645	6 079

Zdroj: ÚHCP MV SR.

Druhy povolených pobytov štátnym príslušníkom tretích krajín za roky 2008 a 2009

Zdroj: ÚHCP MV SR.

Prehľad o počte nelegálnych migrantov za roky 2005 – 2009

Rok	2005	2006	2007	2008	2009
Počet	8 049	7 620	6 761	2 355	1 785

Zdroj: ÚHCP MV SR.

Prehľad o nelegálnej migrácii na území SR za roky 2008 a 2009

		2008			2009		
		spolu	z toho		spolu	z toho	
			zo SR	do SR		zo SR	do SR
Neoprávnené prekročenie vonkajšej hranice		994	7	987	594	24	570
Z toho	pozemná hranica	978	0	978	578	15	563
	vzdušná hranica	16	7	9	16	9	7
Neoprávnené prekročenie vnútornej hranice		40	5	35	17	15	2
Z toho	štátna hranica s Rakúskom	5	5	0	15	15	0
	štátna hranica s Maďarskom	0	0	0	2	0	2
	štátna hranica s Českom	2	0	2	0	0	0
	štátna hranica s Poľskom	33	0	33	0	0	0
Spolu neoprávnené prekročenie štátnej hranice SR		1 034	12	1 022	611	39	572
Neoprávnený pobyt na území SR		1 321	---	---	1 174	---	---
Spolu nelegálna migrácia		2 355			1 785		

Zdroj: ÚHCP MV SR.

Prehľad o neoprávnenom pobyte na území SR za jednotlivé mesiace rokov 2008 a 2009

	Spolu	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
2008	1 321	85	106	126	134	107	103	90	89	120	151	120	90
2009	1 174	52	82	129	94	75	101	94	101	133	135	95	83

Zdroj: ÚHCP MV SR.

Neoprávnený pobyt na území SR podľa štátnej príslušnosti, miesta zistenia v členení podľa predchádzajúceho vstupu za rok 2009

Štátna príslušnosť	Spolu	Vo vnútrozemí			Na hraničnom priechode pri výstupe zo SR		
		spolu	z toho		spolu	z toho	
			po legálnom vstupe	po nelegálnom vstupe		na pozemnej hranici	na vzdušnej hranici
Ukrajina	361	212	166	46	149	149	0
Pakistan	160	160	3	157	0	0	0
Vietnam	144	144	107	37	0	0	0
Moldavsko	94	93	5	88	1	1	0
Afganistan	55	55	0	55	0	0	0
Čína	45	45	25	20	0	0	0
India	42	37	2	35	5	0	5
Ruská federácia	37	31	1	30	6	5	1
Gruzínsko	35	35	0	35	0	0	0
Srbsko	30	30	13	17	0	0	0
Ostatné	171	165	67	98	6	1	5
Spolu	1 174	1 007	389	618	167	156	11

Zdroj: ÚHCP MV SR.

Neoprávnený pobyt na území SR podľa štátnej príslušnosti, miesta zistenia v členení podľa predchádzajúceho vstupu za rok 2008

Štátna príslušnosť	Spolu	Vo vnútrozemí			Na hraničnom priechode pri výstupe zo SR		
		spolu	z toho		spolu	z toho	
			po legálnom vstupe	po nelegálnom vstupe		na pozemnej hranici	na vzdušnej hranici
Ukrajina	574	335	269	66	239	239	0
Moldavsko	123	122	5	117	1	1	0
Pakistan	84	83	0	83	1	0	1
India	80	47	3	44	33	0	33
Ruská federácia	74	68	8	60	6	2	4
Afganistan	64	63	1	62	1	0	1
Kórejská republika	55	55	54	1	0	0	0
Vietnam	43	43	19	24	0	0	0
Bangladéš	33	33	0	33	0	0	0
Čína	31	31	12	19	0	0	0
Gruzínsko	28	28	0	28	0	0	0
Ostatné	132	123	67	56	9	2	7
Spolu	1 321	1 031	438	593	290	244	46

Zdroj: ÚHCP MV SR.

Prehľad o neoprávnenom prekročení štátnej hranice SR v členení na vonkajšiu hranicu a vnútornú hranicu podľa štátnej príslušnosti v roku 2009

Štátna príslušnosť	Spolu	Z toho			
		vonkajšia hranica			vnútorná hranica
		spolu	z toho		
			pozemná hranica	vzdušná hranica	
Moldavsko	181	181	181	0	0
Gruzínsko	99	99	99	0	0
Ukrajina	65	65	61	4	0
Afganistan	62	62	62	0	0
Pakistan	47	37	37	0	10
Ruská federácia	44	44	44	0	0
Arménsko	24	24	24	0	0
Somálsko	15	15	15	0	0
India	12	8	6	2	4
Ostatné	62	59	49	10	3
Spolu	611	594	578	16	17

Zdroj: ÚHCP MV SR.

Odopretie vstupu štátnym príslušníkom tretích krajín na vonkajšej hranici podľa dôvodov odopretia vstupu za roky 2008 a 2009

Dôvody odopretia vstupu	2008			2009		
	spolu	z toho		spolu	z toho	
		pozemná hranica	vzdušná hranica		pozemná hranica	vzdušná hranica
A	5	5	0	6	6	0
B	6	1	5	10	7	3
C	988	974	14	314	298	16
D	13	11	2	12	12	0
E	308	305	3	329	324	5
F	3	3	0	10	10	0
G	22	22	0	32	32	0
H1	254	248	6	166	153	13
H2	12	10	2	6	6	0
I	0	0	0	3	2	1
Spolu	1 611	1 579	32	888	850	38

Dôvody v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006, ktorým sa ustanovuje kódex schengenských hraníc:

- A – nemá platný cestovný doklad (cestovné doklady)
- B – má falošný/pozmenený/sfalšovaný cestovný doklad
- C – nemá platné vízum alebo povolenie na pobyt
- D – má falošné/pozmenené/sfalšované vízum alebo povolenie na pobyt
- E – nemá príslušné dokumenty na zdôvodnenie účelu a podmienok pobytu
- F – dĺžka jeho pobytu na území členských štátov EÚ počas obdobia 6 mesiacov už dosiahla 3 mesiace
- G – nemá dostatok prostriedkov na živobytie na obdobie a formu pobytu alebo prostriedkov na návrat do krajiny pôvodu alebo na tranzit
- H1 – osoba, na ktorú bolo vydané upozornenie na účely odopretia vstupu v SIS
- H2 – osoba, na ktorú bolo vydané upozornenie na účely odopretia vstupu vo vnútroštátnej evidencii
- I – považuje sa za hrozbu pre verejný poriadok, vnútornú bezpečnosť, verejné zdravie alebo medzinárodné vzťahy jedného alebo viacerých členských štátov EÚ

Zdroj: ÚHCP MV SR.

**Prehľad o odovzdaných a prijatých osobách podľa readmisných dohôd za roky 2008 a 2009
v rámci nelegálnej migrácie**

Readmisná dohoda so štátom	2008		2009	
	odovzdané osoby (zo SR)	prijaté osoby (do SR)	odovzdané osoby (zo SR)	prijaté osoby (do SR)
Ukrajina	691	7	425	18
Rakúsko	0	31	2	2
Maďarsko	1	2	5	6
Česko	0	2	3	17
Poľsko	3	0	0	0
Spolu	695	42	435	43

Zdroj: ÚHCP MV SR.

**Žiadosti o udelenie azylu a rozhodnutia v I. stupni v SR (2009)
(počet žiadostí)**

Štátna príslušnosť	Začatie konania	Opa- kované žiadosti	Udelený azyl	Žiadosť za- mietnutá ako zjavne neopod- statnená	Žiadosť za- mietnutá ako neprí- pustná	Azyl neu- delený neposkyt- nutá DO	poskyt- nutá DO	Rozhod. zrušené	Konanie zastavené
Afganistan	51		1	1	3		48		10
Albánsko									2
Alžírsko	1					1	2		
Arménsko	21			1		5	5		13
Azerbajdžan	5								9
Bangladéš	15			1		9			9
Bez štátnej príslušnosti	2		1				3		1
Bielorusko	3					1			2
Bosna a Her- cegovina	1			1					
Bulharsko	1				1				
Česká republika	1				1				
Čierna Hora	1					1			
Čína	39		1	22		6			12
Egypt	3								2
Ghana	1			1					
Gruzínsko	98			7		18			79
Chorvátsko	1			1					
India	57			9		18			37
Indonézia	1								1
Irak	13		1	1	1	2	9		3
Irán	10		3	2		1	7		2
Izrael	2				1				1
Kamerun			1				1		
Kazachstan	1			1					
Kolumbia	1					1			
Kongo							1		
Konžská dem. rep.	2		1				1		
Kuba	3		3				1		
Libéria	2								2
Líbya	1						1		

Štátna príslušnosť	Začatie konania	Opa-kované žiadosti	Udelený azyl	Žiadosť zamietnutá ako zjavne neopodstatnená	Žiadosť zamietnutá ako neprípustná	Azyl neu-deľený neposkyt-nutá DO	poskyt-nutá DO	Rozhod. zrušené	Konanie zastavené
Macedónsko	3			2					1
Maroko	1			1					
Moldavsko	73			18		9			50
Mongolsko	1					1			
Nepál	1								1
Nigéria	9			1		3			4
Pakistan	168		1	35	4	56			71
Palestína	8		1		2	2			2
Rumunsko	12								12
Ruská federácia	72			3		9	1		75
Somálsko	13						11		
Srbsko	19			5		4			3
Srbsko a Čierna Hora	1			1					
Srí Lanka	18					5			16
Sýria	10						6		8
Turecko	5				1	3	1		3
Ukrajina	13			6		2			5
Uzbekistan	2								2
Vietnam	56			31		8			22
Spolu	822	0	14	151	14	165	98	0	460

Zdroj: MÚ MV SR.

Žiadatelia o azyl podľa vekovej skupiny a štátneho občianstva v SR (2009) (osoby)

Štátna príslušnosť	0 – 14		15 – 17		18 – 25		26 – 39		40 – 49		nad 50		Spolu	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Afganistan		1	7	1	37	2	2				1		46	5
Arménsko	2	1		1	3		9	1	3	1			17	4
Azerbajdžan					1		4						5	0
Bangladéš					6		9						15	0
Bulharsko								1					0	1
Bosna a Hercegovina											1		1	0
Bielorusko							2		1				3	0
Konzská dem. rep.		1					1						1	1
Kolumbia									1				1	0
Kuba							1		1	1			2	1
Česká republika								1					0	1
Alžírsko							1						1	0
Egypt					1		2						3	0
Gruzínsko	2				21		57	1	11	1	5		96	2
Ghana					1								1	0
Chorvátsko									1				1	0
Čína					2	1	10	12	14				26	13
Indonézia							1						1	0
India					22		28		6		1		57	0
Irán		1					5	3	1				6	4
Irak					6		7						13	0
Izrael							1				1		2	0
Kazachstan											1		1	0
Libéria					2								2	0
Líbya							1						1	0
Srí Lanka			1		9		7	1					17	1
Maroko							1						1	0
Moldavsko			9	1	33	3	22	2	2	1			66	7
Čierna Hora					1								1	0
Macedónsko							2				1		3	0
Mongolsko								1					0	1
Nigéria					1		8						9	0

Štátna	0 – 14		15 – 17		18 – 25		26 – 39		40 – 49		nad 50		Spolu	
Príslušnosť	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Nepál							1						1	0
Pakistan					72		83		12		1		168	0
Rumunsko	1	1			1	1	5	2				1	7	5
Srbsko	2	3		1	2	1	3	2	5				12	7
Ruská federácia	6	8	0	2	9	1	24	3	14	4		1	53	19
Srbsko a Čierna Hora							1						1	0
Somálsko	3			1	6		2			1			11	2
Sýria	1	1		1			5	1	1				7	3
Turecko					1		3		1				5	0
Ukrajina						1	5	2	1	1	3		9	4
Uzbekistan								1	1				1	1
Vietnam	1	1			8	5	16	7	17			1	42	14
Palestína					2		5				1		8	0
Bez štátnej príslušnosti									1		1		2	0
Spolu	18	18	17	8	247	15	334	41	94	10	16	4	726	96

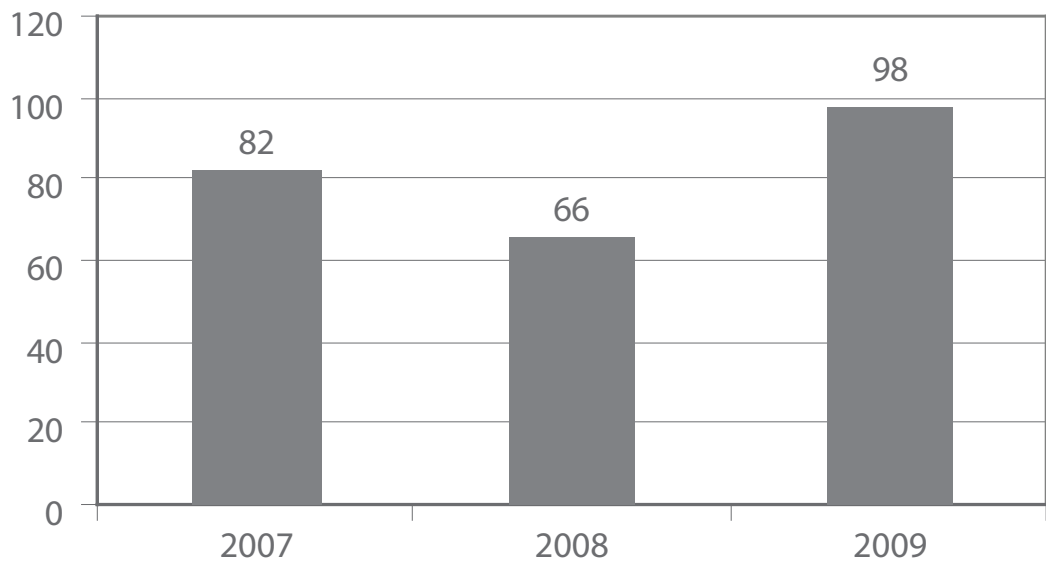
Zdroj: MÚ MV SR.

Maloletí bez sprievodu podľa krajiny štátneho občianstva a vekovej skupiny – žiadatelia o udelenie azylu v SR (2009)
(počet žiadostí)

Štátna príslušnosť	0 – 13	14 – 15	16 – 17	Počet
Afganistan	0	0	5	5
Bangladéš	0	0	1	1
Čierna Hora	0	0	1	1
Gruzínsko	0	0	1	1
India	0	0	1	1
Irán	0	0	1	1
Pakistan	0	0	1	1
Srbsko	0	0	1	1
Srí Lanka	0	0	1	1
Moldavsko	1	1	13	15
Spolu	1	1	26	28

Zdroj: MÚ MV SR.

Počet osôb, ktorým sa poskytla doplnková ochrana za referenčné obdobie 2007, 2008 a 2009
(osoby)

Zdroj: MÚ MV SR.

A1.3. Bibliografia

Publikácie

Baldwin-Edwards, M., Kraler, A. (ed.). *REGINE. Regularisations in Europe*. Amsterdam: European Commission/Amsterdam University Press, 2009.

Bargerová, Številová. *Výročná správa o politikách v oblasti migrácie a azylu 2008 Slovenská republika*. Bratislava: Európska migračná sieť, jún 2009. Dostupná na <http://www.emn.sk> [cit.: 2010-1-28].

CASR, ÚHCP MV SR. *Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike za rok 2009*. Bratislava 2009.

Cibulka, Posluch. *Štátne právo Slovenskej republiky*. Bratislava: PF UK v Bratislave, 2003.

Fajnorová, K., Številová, Z. *Právne postavenie a možnosti integrácie maloletých cudzincov bez sprievodu v Slovenskej republike. Analýza právneho stavu a praxe*. Bratislava: OZ Liga za ľudské práva, 2009.

Grethe Guličová, M. *Maloletí bez sprievodu v Slovenskej republike – politiky riadiace ich príjem, návrat a integračné opatrenia*, Bratislava: Európska migračná sieť, máj 2009.

Grethe Guličová, Bargerová. *Organizácia azylovej a migračnej politiky v Slovenskej republike*. Bratislava: Európska migračná sieť, 2008. Dostupné na webovej stránke <http://www.emn.sk> [cit.: 2010-1-28].

Chaloupka, V., Kotvanová, A., Müncnerová. *Vnímanie ľudských práv a zásady rovnakého zaobchádzania u dospelej populácie v SR (záverečná správa z výskumu)*. Bratislava: Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, 2009.

Kol. autorov. *Správa o dodržiavaní ľudských práv vrátane zásady rovnakého zaobchádzania v Slovenskej republike za rok 2008*. Bratislava: Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, 2009.

Machajová a kol. *Všeobecné správne právo*. 3. aktualizované vydanie. Bratislava: EUROKÓDEX, 2009.

MÚ MV SR. *Ročná štatistika 2009*. Bratislava 2009. Dostupné na www.minv.sk/?statistiky-20 [cit.: 2010-2-14].

Prusák. *Teória práva*. Bratislava: PF UK v Bratislave, 2001.

Články

Bahna, M. *Pracovná migrácia zo Slovenska po vstupe do EÚ v kontexte krajín EÚ*. Text bol prezentovaný na workshope Interkultúrny dialóg a migrácia, organizovanom Centrom pre európsku politiku 24. 1. 2008 v Trenčianskych Tepliciach. Dátum publikovania na internete: 16. 12. 2009. Text je dostupný na webovej stránke http://www.sociologia.sav.sk/cms/uploaded/1216_attach_Pracovna_migracia_zo_Slovenska_v_kontexte_EU_10.pdf [cit.: 2010-10-1].

Barrot, J. (názor) *Migranti a utečenci: aká je reakcia Európy?* Hospodárske noviny, 19. 6. 2009. Dostup-

né na webovej stránke <http://hnonline.sk/c1-37496250-migranti-a-utekenci-aka-je-reakcia-europy> [cit.: 2010-2-2].

ČTK. *Dobrovoľne sa vrátia zo Slovenska do vlasti desiatky cudzincov*. Pravda, 20. 12. 2009. Dostupné na webovej stránke http://spravy.pravda.sk/dobrovolne-sa-vratia-zo-slovenska-do-vlasti-desiatky-cudzincov-pwk-/sk_domace.asp?c=A091220_165005_sk_domace_p29 [cit.: 2010-2-2].

EAC. *National Security Table III Nelegálna migrácia a jej bezpečnostné aspekty*. 15. 10. 2009. Dostupné na National Security Table III Nelegálna migrácia a jej bezpečnostné aspekty [cit.: 2010-2-10].

EurActive. <http://www.euractiv.sk/informacna-spolocnost/clanok/maliarik-chceme-schengensky-informacny-system-druhej-generacie-video-013177> [cit.: 2009-11-20].

EurActive. MZV SR. *Národný konvent o EÚ rieši problematiku migrácie*. 8. 10. 2009. Dostupné na webovej stránke <http://www.euractiv.sk/buducnost-eu/clanok/mzv-sr-narodny-konvent-o-eu-riesi-problematiku-migracie> [cit.: 2010-2-2].

European Parliament. *Results of the 2009 European elections*. Dostupné na http://www.europarl.europa.eu/parliament/archive/elections2009/en/turnout_en.html [cit.: 2010-1-28].

Habrmanová, S. *Údajný terorista nedostal azyl*. Hospodárske noviny, 29. 10. 2009. Slovenský rozhlas. Zamietli žiadosť o azyl. 28. 10. 2009.

Inštitút zamestnanosti. *Migrovanie za prácou na Slovensko bude pokračovať*. Publikované 23. 7. 2009. Dostupné na webovej stránke <http://www.iz.sk/sk/partneri/migration/seminar-migracia-na-slovensko> [cit.: 2010-2-13].

Inštitút zamestnanosti. *Diskusné fórum 9. decembra*. 4. 12. 2009. Dostupné na webovej stránke <http://www.iz.sk/sk/partneri/migration/konferencia-2009-12-09> [cit.: 2010-2-13].

Internetoviny.sk. *Konferencia „Integrácia cudzincov na Slovensku: od koncepcie k implementácii“*. 4. 7. 2009. Dostupné na webovej stránke <http://www.internetoviny.sk/spravy-z-domova/531-konferencia-integracia-cudzincov-na-slovensku-od-koncepcie-k-implementacii.html> [cit.: 2010-2-2].

Kováčová, M. *Cudzincov si nepúšťame k telu*. SME, 19. 12. 2009. Dostupné na <http://www.sme.sk/c/5161031/cudzincov-si-nepustame-k-telu.html> [cit.: 2010-2-2].

Kováčová, M. *Do Humenného príde sto Palestínčanov*. SME, 21. 7. 2009.

Liga za ľudské práva. Projekt AMAS. Ďalšie informácie sú dostupné na webovej stránke <http://www.hrl.sk/?a=projects> [cit.: 2010-2-2].

Macek, Ľ. *Stavili sme na cudzincov. Tí nám získavajú medaily*. Hospodárske noviny, 24. 2. 2009.

SITA. *Na hranici s Ukrajinou zadržali 31 migrantov*. Hospodárske noviny, 28. 3. 2009.

SITA. *Na Slovensku budú migrantov lákať domov bilbordov*. WEBNOVINY, 17. 8. 2009.

Šlosár, D. *Projekt IKAROS v cieli*. 2. 12. 2009. Dostupné na <http://www.vucke.sk/apir/sk/Stranky/Article.aspx?ID=753> [cit.: 2010-2-10].

TASR. *Na Slovensko mieri stovka palestínskych utečencov*. aktualne.sk, 20. 7. 2009.

TASR. *Vzdelávacia príručka o migrácii a azyle bude na internete do 10. mája*. oPeniazoch.sk, 2. 5. 2009. Dostupné na webovej stránke <http://openiazoch.zoznam.sk/info/zpravy/zprava.asp?NewsID=76060> [cit.: 2010-2-2].

TASR. *Údajný terorista Mustafa Labsi azyl nedostane*. SME, 28. 10. 2009. Dostupné na webovej stránke <http://www.sme.sk/c/5082842/udajny-terorista-mustafa-labsi-azyl-nedostane.html> [cit.: 2010-2-14].

TASR. *Údajný terorista Mustafa Labsi utiekol zo Slovenska do Rakúska*. Bratislava 21. 12. 2009. Dostupné na webovej stránke <http://tvnoviny.sk/spravy/domace/udajny-terorista-mustafa-labsi-utiekol-zo-slovenska-do-rakuska.html> [cit.: 2010-2-14].

Trško, M., Kotris, T. *Fanúšikovia Hajduku útočili v Žiline, minister sa za nich ospravedlnil*. SME, 30. 7. 2009. Dostupné na webovej stránke <http://zilina.sme.sk/c/4955711/fanusikovia-hajduku-utocili-v-ziline-minister-sa-za-nich-ospravedlnil.html> [cit.: 2010-2-14].

Úrad splnomocnenca vlády SR pre informačnú spoločnosť. *elInclusion: nový informačný portál www.migration.sk pre prisťahovalcov na Slovensku*. 22. 10. 2009. Dostupné na <http://www.euro.gov.sk/17901/einclusion:-novy-informacny-portal-wwwmigrationsk-pre-pristahovalcov-na-slovensku.php%20a%20www.migration.sk> [cit.: 2010-2-2].

Zhodnotenie vytvorenia európskeho systému hraničného dozoru (EUROSUR). Brusel 13. 2. 2008. Dostupné na <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/08/86&format=HTML&aged=0&language=SK&guiLanguage=en> [cit.: 2009-11-27].

Dokumenty

Dohody medzi vládou Slovenskej republiky, Úradom vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov a Medzinárodnou organizáciou pre migráciu o humanitárnom transfere utečencov, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu cez Slovenskú republiku. Dostupná na [www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/.../\\$FILE/vlastnymat.rtf](http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/.../$FILE/vlastnymat.rtf) [cit.: 2009-11-27].

Dôvodová správa k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupná na [http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/52FCE47A-E7141779C125764A003DC903/\\$FILE/Zdroj.html](http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/52FCE47A-E7141779C125764A003DC903/$FILE/Zdroj.html) [cit.: 2009-11-24].

Koncepcia integrácie cudzincov v Slovenskej republike, schválená vládou SR uznesením č. 338 zo 6. mája 2009. Dostupná na [http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/4E933AB8C785D248-C12575900040A601/\\$FILE/Zdroj.html](http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/4E933AB8C785D248-C12575900040A601/$FILE/Zdroj.html) [cit.: 2009-11-20].

Konferencia „Integrácia cudzincov na Slovensku: od koncepcie k implementácii“. Informácie o konferencii sú dostupné na <http://www.employment.gov.sk/index.php?SMC=1&id=16552> [cit.: 2009-11-28].

Národný plán riadenia ochrany štátnych hraníc Slovenskej republiky. Dostupný na [http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/6B9DC2D4A9BE2581C12572F900492E3C/\\$FILE/Zdroj.html](http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/6B9DC2D4A9BE2581C12572F900492E3C/$FILE/Zdroj.html) [cit.: 2009-11-24].

Schengenský akčný plán pre zabezpečenie vstupu Slovenskej republiky do Schengenského priestoru, schválený vládou SR uznesením č. 264 dňa 14. marca 2007. Dostupné na [http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/CC6EF4CA51C3C7A0C125729C003989D0/\\$FILE/Zdroj.html](http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/CC6EF4CA51C3C7A0C125729C003989D0/$FILE/Zdroj.html) [cit.: 2009-11-20].

Správa o plnení opatrení zo Schengenského akčného plánu Slovenskej republiky na roky 2008 – 2009, schválená vládou SR uznesením č. 217 z 18. marca 2009. Dostupná na [http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/085AD33A2BD4D183C125759A00364111/\\$FILE/Zdroj.html](http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/085AD33A2BD4D183C125759A00364111/$FILE/Zdroj.html) [cit.: 2009-11-27].

Strednodobá stratégia oficiálnej rozvojovej pomoci Slovenskej republiky na roky 2009 – 2013, schválená vládou SR uznesením č. 170 zo 4. marca 2009. Dostupná na [http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/1B71C1003E418302C125756900473162/\\$FILE/Zdroj.html](http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/1B71C1003E418302C125756900473162/$FILE/Zdroj.html) [cit.: 2009-11-28].

Štatút riadiaceho výboru pre migráciu a integráciu cudzincov, príloha k súhrnnej správe o stave plnenia úloh vyplývajúcich z rozpracovania Koncepcie migračnej politiky Slovenskej republiky na podmienky jednotlivých rezortov za rok 2008, schválený vládou SR č. 467 z 24. júna 2009. Dostupný na <http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/E23AB906FD6AA70BC12575D8003E9330?OpenDocument> [cit.: 2009-11-27].

ÚPSVR. Výročná správa o zamestnávaní cudzincov. Zamestnávanie cudzincov na území Slovenskej republiky (zhodnotenie za rok 2009).

Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 672 z 30. septembra 2009 k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Číslo materiálu: 27966/2009. Dostupné na [http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/C3B3F9B617182ECFC1257647002422FA/\\$FILE/Zdroj.html](http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/C3B3F9B617182ECFC1257647002422FA/$FILE/Zdroj.html) [cit.: 2009-11-24].

Iné zdroje

Slovenská televízia. *Cudzinci pracujúci na Slovensku*. 3. 6. 2009.

Slovenský rozhlas. *Modré karty*. 26. 5. 2009.

Slovenský rozhlas. *O azyl v EÚ sa usilovalo 240 000 ľudí*. 10. 5. 2009.

Slovenský rozhlas. *Pracovné povolenia pre ľudí z tretích krajín*. 6. 2. 2009. Slovenský rozhlas, Modré karty, 26. 5. 2009.

Slovenský rozhlas. *Program dobrovoľného návratu migrantov späť do vlasti*. 17. 8. 2009. Televízia JOJ. *Spoveď vyhostenej Ukrajinky*. 16. 8. 2009. Vyhostené Ukrajinky. 11. 10. 2009.

Televízia TA3. *Migračné informačné centrum*. 29. 5. 2009.

Odkazy na legislatívu

Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území. Ú. v. EÚ L 348, 24. 12. 2008.

Smernice Rady 2009/50/ES z 25. mája 2009 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vysoko kvalifikovaného zamestnania. Ú. v. EÚ L 155, 18. 6. 2009.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov. Ú. v. EÚ L 168, 30. 6. 2009.

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb., ako vyplýva zo zmien a doplnení vykonaných ústavným zákonom č. 244/1998 Z. z., ústavným zákonom č. 9/1999 Z. z., ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z., ústavným zákonom č. 140/2004 Z. z. a ústavným zákonom č. 323/2004 Z. z.

Vyhláška MŠ SR č. 207/1993 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o rovnocennosti dokladov o vzdelaní a o podmienkach uznania rovnocennosti dokladov o vzdelaní vydaných zahraničnými základnými a strednými školami.

Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 455/1991 Z. z. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 477/2003 Z. z. o ochrane štátnej hranice v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 647/2007 Z. z. o cestovných dokladoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 594/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Webové stránky

Euroatlantické centrum (EAC) – <http://www.eac.sk>

Inštitút pre verejné otázky – www.ivo.sk

IOM Medzinárodná organizácia pre migráciu – www.iom.sk

Liga za ľudské práva (HRL) – www.hrl.sk

MPSVR SR – www.employment.gov.sk

MV SR – www.minv.sk

MZV SR – www.mzv.sk

Nadácia Milana Šimečku – www.nadaciamilanasimecku.sk

Národná rada Slovenskej republiky – www.nrsr.sk

Slovenská humanitná rada – www.shr.sk

www.migranti.sk

www.migration.sk

IOM Medzinárodná organizácia pre migráciu
Úrad v Slovenskej republike
Národný kontaktný bod Európskej migračnej siete v SR
Grösslingová 4, 811 09 Bratislava, Slovenská republika
www.iom.sk, www.emn.sk

ISBN 978-80-970307-5-9